

4 PRIORITETAS – KAIMO PLĖTRA IR ŽUVININKYSTĖ

4.1 PRIEMONĖ. INVESTICIJOS Į ŽEMĖS ŪKIO VALDAS

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

Priemonės tikslas yra spartinti žemės ūkio valdų restruktūrizavimą, didinti ūkininkų pajamas iš žemės ūkio ir su juo susijusios veiklos bei pagerinti gyvenimo, darbo ir gamybos sąlygas.

Priemonės uždaviniai:

- Sumažinti gamybos kaštus;
- Spartinti gamybos restruktūrizavimą ir modernizavimą;
- Pagerinti produktų kokybę;
- Išsaugoti ir pagerinti aplinkos kokybę, higienos ir darbo sąlygas bei gyvūnų gerovės standartus;
- Skatinti žemės ūkio ir su juo susijusios veiklos įvairinimą.

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas – Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 I skyrius (4 – 7 straipsniai), Reglamento (EB) Nr. 445/2002 1 – 3 straipsniai ir II priedo 9 punktas.

Lietuvoje žemės ūkio reforma buvo grindžiama privačios nuosavybės teisės atkūrimu, dėl ko susiformavo gana nedidelės, mažo konkurencingumo žemės ūkio valdos. Pieno ir mėsos gamyba tradiciškai yra svarbiausi žemės ūkio gamybos sektoriai. Pieno gamybos sektoriuje vis dar dominuoja smulkūs, mažo našumo ūkiai, kurie perdirbimo pramonei tiekia daugiau negu 70 proc. pieno. Gyvulininkystės ūkiuose aktualia problema išlieka produkcijos kokybės (ypač pieno), taip pat higienos, gyvūnų gerovės ir aplinkosaugos standartų užtikrinimas. Remiantis šios priemonės paramos teikimo sąlygomis, yra reikalaujama, kad gyvulininkystės ūkiai įgyvendintų gyvūnų gerovės, aplinkos ir higienos standartus bei užtikrintų saugias darbo sąlygas, investuodami į gamybos modernizavimą. Kadangi išvardintųjų reikalavimų įgyvendinimas yra susijęs su papildomomis, nepelno investicijomis, ūkininkams bus suteikta galimybė pasinaudoti laikina žemės ūkio plėtros priemone, kuria siekiama atitikti ES aplinkos, higienos, gyvūnų gerovės, maisto produktų ir darbo saugos standartus^{1,2}.

Kai investicijos yra numatytos naujiems aplinkos, higienos ir gyvūnų gerovės standartams įdiegti, parama gali būti suteikiama pagal Reglamento (EB) 1783/2003 1 straipsnį.

Iš grūdinių kultūrų svarbiausi yra maistiniai ir pašariniai javai, baltyminiai ir aliejiniai augalai, įskaitant rapsus, linai ir pašariniai šakniavaisiai. Šio sektoriaus svarbiausia problema - modernių sandėlių, sėjimo, tręšimo, derliaus nuėmimo, džiovinimo, valymo, rūšiavimo, cheminio apdorojimo, pakavimo, transportavimo įrengimų ir mašinų trūkumas. Kadangi grūdinių kultūrų, išaugintų ekologinės žemdirbystės sąlygomis, paklausa yra didelė, parama leis įdiegti naujus ūkininkavimo metodus, sumažins gamybos kaštus, užtikrins maisto produktų saugą, prižiūrint, kad produktų kokybė atitiktų ES reikalavimus.

¹ Stojimo sutartis, II priedas, VI skyrius.

² Siekdamas gauti paramą pagal šią priemonę ūkininkas arba turėtų pateikti prašymą dėl ūkio investicijų paramos, patvirtintos Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 I skyriuje (įskaitant investicijas, kurios bus padarytos, įgyvendinant visus būtinus standartus), arba pristatyti sertifikuotą ekspertų (tokių kaip žemės ūkio konsultantai) patvirtinimą, kad gerėjimas ir/ar pokyčiai gyvulininkystės praktikoje atitiks visus būtinus standartus.

Pagal šią priemonę bus remiamas rapsų, skirtų biokuro gamybai, auginimas, kadangi 2004 metais šiuo tikslu yra numatyta pagaminti 10 tūkst. tonų rapsų metilo esterio (RME). Šiam RME kiekiui reikia perdirbti 30 tūkst. tonų rapsų sėklų. 2010 metais bus pagaminta 40 tūkst. tonų RME, skirto biokuro gamybai. Šiam RME kiekiui reikia perdirbti 120 tūkst. tonų rapsų sėklų.

Lietuvos regionas ir jo klimatas yra palankūs daržininkystei, tačiau pagrindinės sklandaus šio sektoriaus vystymosi kliūtys yra šios: sandėliavimo patalpų trūkumas, pasenusios daržovių auginimo technologijos, nepakankamas gamintojų kooperacija dalinantis specialiąja įranga ir vykdant bendras rinkodaros veiklas. Parama turėtų būti koncentruojama investuojant į daržovių auginimo modernizavimą ir produkcijos sandėliavimo, apdorojimo, rūšiavimo ir pakavimo įrangos gerinimą. Daržininkystės sektoriaus plėtojimu bus siekiama spręsti ir socialines problemas, kadangi tokiu būdu atsirastų galimybė kurti darbo vietas kaimo vietovėse, ypač tuose rajonuose, kur gamtinės sąlygos tradicinei žemdirbystei plėtoti yra nepalankios.

Šios priemonės parama suteiks galimybę investuoti į žemės ūkio valdas siekiant ūkių veiklos įvairovės, auginant netradicines kultūras ir gyvulius. Žemės ūkio veiklos įvairinimu pirmiausia yra tikimasi atitraukti žemės ar kitus ūkio išteklius nuo pagrindinių žemdirbystės produktų gamybos ir perkelti juos į naujų, alternatyvių ar nišą turinčių produktų gamybą ir užtikrinti papildomas ūkininkų pajamas, sumažinti kaimo vietovių nedarbo problemas.

Parama taip pat bus skiriama ribotos apimties ūkyje gaminamų žemės ūkio produktų perdirbimo projektams (parama turėtų būti ribojama iki šioje priemonėje nustatytos ribos). Parama, skiriama nuosavose žemėse išaugintų žemės ūkio produktų perdirbimui, pagerins produktų pridėtinę vertę ir tuo pačiu padidins žemdirbių pajamas.

Parama bus teikiama pagerinti drenažo sistemas, esančias ariamoje žemėje, kurios yra ūkininkavimo ir kitos alternatyvios veiklos pagrindas. Siekiant sumažinti dėl nepageidaujamo vandens režimo kylančią žalą žemės ūkiui, investicijos į žemės gerinimo sistemas yra būtinos.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

- Padidėjęs žemės ūkio gamybos našumas;
- Pagerėjusi produktų kokybė;
- Padidėjęs produkcijos konkurencingumas ES rinkose;
- Pakilę ūkininkaujančiųjų pajamos, pragyvenimo lygis, pagerėję darbo ir gamybos sąlygos;
- Išsaugotos darbo vietos;
- Paskatintas aplinką tausojantis ūkininkavimas.

2.2. Remiamos veiklos

- Pieninė (karvės ir ožkos) ir mėsinė gyvulininkystė (galvijai, avys, arkliai, kiaulės, naminiai paukščiai ir kiaušiniai), kailinių žvėrelių veisimas ir auginimas, žvėrininkystė bei bitininkystė³;
- Augalininkystė, sodininkystė ir daržininkystė (visi javai, žoliniai pašarai, linai, pašariniai šakniavaisiai, baltyminiai ir aliejiniai augalai (įskaitant rapsų auginimą), daržovės, bulvės (išskyrus bulves krakmolui), retų veislių sodo augalai ir sodinukai, vaismedžiai, uogos, grybai);
- Žemės ūkio produkcijos įvairinimas (netradicinių žemės ūkio augalų, gyvūnų bei paukščių auginimas) ir susijusi veikla (įskaitant žemės ūkio produktų, išaugintų ar pagamintų savo ūkiuose perdirbimą ir rinkodarą⁴).

Tinkamos išlaidos⁵:

- Privatinės nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto (gamybinių pastatų ir patalpų), skirto projekto reikmėms, statyba ir rekonstrukcija;
- Naujos technikos ir įrengimų, įskaitant programinę įrangą, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas;
- Ariamos žemės gerinimo sistemų, drenažo, laistymo įrenginių, priežiūros kelių įrengimas ir rekonstrukcija ūkio valdos ribose;

³ Siekiant išvengti dvigubo finansavimo bitininkystėje, turi būti atsižvelgta į Reglamentą (EB) 1221/1997.

⁴ Projektai, neviršijantys nustatytos maksimalios paramos sumos, numatytos šiai priemonei.

⁵ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu.

- Per privačius laukus einančių kelių, vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimas ir rekonstrukcija ūkio valdos ribose;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip mokėjimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

Ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai)⁶ ir žemės ūkio veiklos subjektai, įregistruoti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, gaminantys žemės ūkio produktus ir atsakingi už investavimą į žemės ūkio valdas ir gautų investicijų panaudojimą.

4. Rodikliai ir tikslai

4.1. Rezultato rodikliai

- Finansuotų projektų skaičius - 150;
- Gyvulininkystės sektorius - 90;
- Augalininkystės sektorius - 50;
- Vaisių ir daržovių sektorius - 10;
- Finansuotų ekonominės veiklos įvairinimo projektų skaičius - 5;
- Tradicinės žemdirbystės sektoriuje finansuotų projektų skaičius - 145.

4.2. Pasekmės rodikliai

- Aplinkosaugos reikalavimus įgyvendinusių projektų dalis nuo bendro paramą gavusiųjų projektų skaičiaus - 90 proc.;
- Paramą gavusių jaunųjų ūkininkų dalis nuo bendro paremtų ūkių skaičiaus - 25 proc.;
- Paramą gavusių žemės ūkio valdų, atitinkančių ES standartus, dalis nuo bendro paremtų ūkių skaičiaus - 40 proc.;
- Bendrų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (350-1700).

4.3. Poveikio rodikliai

- Papildomų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (200-950);
- Pajamų pokytis - 4 proc.

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

6. Tinkama teritorija

Lietuva

⁶ Pagal Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą (1993-06-01, Nr. I-164, pakeistą 2002-05-28, Nr. IX-903) ir poįstatyminius aktus.

7. Finansavimo planas

Finansavimas⁷ 2004-2006 (einamosiomis kainomis, tūkst. eurų)

Metai	Iš viso	Viešosios lėšos				Privatios lėšos	EIB paskolos
		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	111623,381	61586,071	40613,467	65,94	20972,604	50037,310	-

7.1. Paramos dydis

Paramą investicijoms į žemės ūkio valdas pareiškėjas gali gauti vieną kartą per metus.

Maksimalus viešosios paramos dydis - 50 proc. visų tinkamų išlaidų arba 60 proc. - ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse, kaip nurodyta Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 7 straipsnyje, pakeistame Stojimo sutarties 33I straipsniu.

Tačiau jauniems ūkininkams, investuojantiems penkerių metų laikotarpiu po įsikūrimo (kaip nurodoma Reglamento (EB) Nr. 445/2002 3 straipsnyje), maksimalus paramos dydis padidėja iki 55 proc., o ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse - 65 proc.

Maksimali paramos suma - 375 tūkst. eurų.

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

111 Investicijos į žemės ūkio valdas – 100.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas

⁷ Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.

- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos (Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.
- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.
- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Tinkamumo kriterijai

- Paraišką pateikia subjektas, kuris gali gauti paramą pagal šią priemonę, o investicijos turi būti susijusios su gamyba ar paslaugomis, nurodytuose prioritetiniuose sektoriuose;
- Projektas turėtų atitikti šioje priemonėje numatytus tikslus ir uždavinius;
- Projektas ir su juo susijusios investicijos turi būti įgyvendinami kaimo vietovėse, remiantis paramos gavėjo ar kooperatinių bendrovių (kooperatyvo) narių žemės ūkio veiklos valdų registracija⁸;
- Turtas, į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui;
- Įvykdytas projektas turi atitikti higienos, veterinarijos, sanitarijos, maisto produktų kokybės ir gyvūnų gerovės bei aplinkosaugos standartus ir turi būti pateiktas aplinkosaugos ir/ar veterinarijos institucijų išankstinis įvertinimas dėl šių standartų atitikimo⁹. Jei reikia, poveikio aplinkai įvertinimas turi būti atliktas prieš pradėdant investicijas pagal Lietuvos Respublikos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą (atitinkantį ES direktyvas 85/337/EEB ir 97/11/EB, įskaitant I ir II priedus);
- Tais atvejais, kai pateikus prašymą priimami nauji reikalavimai dėl aplinkosaugos, higienos ir gyvūnų gerovės, sprendimas suteikti paramą bus priimamas, jei pareiškėjas įsipareigos atitikti šiuos standartus iki investicijų įgyvendinimo pabaigos;
- Būtina paramos suteikimo sąlyga – pareiškėjas turi turėti atitinkamą kvalifikaciją ir/ar kompetenciją užsiimti produkcijos, į kurią bus investuojama, gamyba. Pakanka profesinio išsilavinimo žemės ūkio srityje arba pabaigti minimalių ūkininkavimo žinių kursų¹⁰. Parama taip pat gali būti suteikiama ir pareiškėjui, turinčiam mažiausiai trejų metų ūkininkavimo patirtį ar kaip nors kitaip dirbusiam žemės ūkyje trejus pastaruosius metus;
- Pareiškėjai verslo plane¹¹ turi įrodyti, kad ūkis ar ūkio subjektas, įgyvendinus projektą, atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus¹²;
- Jei investuoja jaunas ūkininkas penkerių metų laikotarpiu po įsikūrimo, jam gali būti suteiktas ne ilgesnis kaip trejų metų laikotarpis pasiekti ekonominio gyvybingumo kriterijus, įgyvendinti reikalavimus dėl aplinkosaugos, higienos ir gyvūnų gerovės standartų;
- Jei projekte numatytas gamybos apimčių didinimas, pareiškėjas turi įrodyti realizacijos rinkų buvimą, apibūdinamas produktus, investavimo kryptis, esančius ir planuojamus gamybos pajėgumus¹³;

⁸ Valda turi būti registruota Žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

⁹ Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymas (1997-11-06, Nr. VIII-500); Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymas (1995-10-19, Nr. I-1069); Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialių žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (1992-05-12, Nr. 343); Lietuvos Respublikos pašarų įstatymas (2000-04-06, Nr. VIII-1610); Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymai: „Dėl naminių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (2002-05-16, Nr. 223), „Dėl veterinarijos ir higienos reikalavimų pieno ūkiui, pieno pardavimui ir transportavimui patvirtinimo“ (2001-11-23, Nr. 518) ir „Dėl skerdžiamų arba žudomų gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (2002-12-11, Nr. 659).

¹⁰ Pareiškėjai turi baigti kursus pagal „Ūkininkavimo pagrindų mokymo programą“ ir gauti „Minimalaus profesinio pasirengimo ūkininkauti pažymėjimus“.

¹¹ Verslo plane turi būti pateikta: verslo plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, rinką ir rinkodarą, produkciją (paslaugas), valdymą ir esamą bei numatomą darbuotojų skaičių, riziką, finansavimą bei projekto naudą. Rekomendacijos verslo planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

¹² Ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės grąžos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

- Pareiškėjas privalo užtikrinti, kad projekte numatytos ir pagal šią programą finansuojamos investicijos tuo pačiu metu nėra finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Numatytos investicijos (įrengimai, mechanizmai) turės atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus;
- Pareiškėjas turi tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- Jeigu pareiškėjas yra įmonė, kuri pagal Lietuvos Respublikos įstatymus privalo atlikti auditą, jis turi pateikti audituotas finansines ataskaitas ir audito išvadas už paskutiniuosius finansinius metus;
- Pareiškėjas negali turėti mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui;
- Pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui ar ūkio subjektui už paramos lėšas įgytos nuosavybės mažiausiai penkerius metus nuo sprendimo suteikti projektui paramą priėmimo;
- Teikiant paraišką, pieno ūkio gamybos apimtys, grindžiamos turima pieno kvota, turi būti ne mažesnės kaip 20 tonų pieno per metus. Paramos gavėjai, pradėdantys gamybą (arba jau yra pradėję, tačiau dar nepasiekę nustatytos gamybos apimtys), savo verslo planuose turi parodyti, kad projekto pabaigoje produkcijos gamybos apimtys ūkyje bus ne mažesnės kaip 50 tonų pieno per metus (taikoma tik gyvulininkystės sektoriui);
- Gyvulininkystės ūkyje, įgyvendinus projektą, turi būti ne mažiau kaip 10 karvių židėnių arba 20 penimų galvijų (jei investicijos yra susijusios su galvijų mėsos gamyba), mažiausiai 15 paršavedžių kiaulių arba mažiausiai 100 penimų kiaulių (jei investicijos susijusios su kiaulienos gamyba), mažiausiai 30 avių (jei investicijos susijusios su avienos gamyba) ir mažiausiai 20 arklių (jei investicijos susijusios su arklienos gamyba) (taikoma tik gyvulininkystės sektoriui);
- Remiantis Gyvulių registracijos ir identifikacijos taisyklėmis, ūkyje visi galvijai turi būti registruoti ir identifikuoti (taikoma tik gyvulininkystės sektoriui);
- Gyvulių skaičius 1 ha neturi būti didesnis negu 1,8 sąlyginio gyvulio vieneto (SGV) (įskaitant ir nuomojamą žemę mėšlo iškratymui)¹⁴ (tik gyvulininkystės sektoriui);
- Vaisių ir daržovių sektoriuje parama bus teikiama tik tiems individualiems projektams ir tik tokiai veiklai, kurie nėra gavę paramos per gamintojų grupes iš Gamintojų organizacijų veiklos fondo. Pareiškėjai turi pateikti pažymą iš atitinkamos gamintojų grupės, patvirtinančios šį faktą (taikoma tik vaisių ir daržovių sektoriui);
- Projektai, kurių tikslas yra ūkyje užaugintų žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara, yra tinkami paramai gauti tuo atveju, jei bent 50 proc. perdirbamų ir/ar parduodamų produktų yra išauginti ar pagaminti ūkyje (ar kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) narių ūkiuose), kuris teikia prašymą paramai gauti, o bendra paramos suma neviršija šioje priemonėje numatyto maksimalaus paramos dydžio (taikoma ūkio veiklos įvairinimui, įskaitant ūkyje užaugintų ar pagamintų žemės ūkio produktų perdirbimą ir/ar rinkodarą). Šis kriterijus netaikomas privatiems ūkininkams.

10.2. Prioritetiniai kriterijai¹⁵

- Projektai pateikiami kooperatinių bendrovių (kooperatyvų)^{16,17};
- Projektai, kuriuose numatyta investuoti didesnę nuosavų lėšų dalį;
- Pareiškėjas yra jaunas ūkininkas;
- Esamų gamybinių pastatų rekonstrukcija;
- Investicijos į ekologinį žemės ūkį;
- Pareiškėjo patirtis.

¹³ Rinkos įvertinimą visu programavimo laikotarpiu atliks nepriklausoma institucija ir išvadas kasmet paskelbs 6 periodiniuose leidiniuose, kuriuose pateiktais duomenimis bus vadovaujama tiek rengiant projektus, tiek juos vertinant.

¹⁴ Apskaičiavimai yra pateikti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir aplinkos ministrų įsakyme „Dėl vandenių apsaugos nuo taršos azoto junginiais iš žemės ūkio šaltinių reikalavimų patvirtinimo“ (2001.12.19, Nr. 452/607).

¹⁵ Prioritetinių balų dydis bus patvirtintas žemės ūkio ministro įsakymu.

¹⁶ Išskyrus vaisių ir daržovių sektorių, kai kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) projektai finansuojami iš Gamintojų organizacijų veiklos fondo.

¹⁷ Pagal Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą (1993-06-01, Nr. I-164, pakeistas 2002-05-28, Nr. IX-903) ir poįstatyminius aktus.

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Priemonės suderinamumas su kitomis BPD priemonėmis

4.2. Priemonė. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas

Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui paskatins ūkių restruktūrizavimą.

4.3. Priemonė. Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimas

Pagal šią priemonę yra remiami ūkyje gaminamų žemės ūkio produktų perdirbimo ribotos apimties projektai, o didesnės apimties projektai yra remiami pagal 4.3 priemonę.

Pirminės žemės ūkio gamybos produktyvumas ir ūkyje gaminamų produktų kokybė turi teigiamą poveikį perdirbimo pramonės našumui.

4.4. Priemonė. Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas, 4.6. Priemonė. Leader+ pobūdžio priemonė ir 4.7. Priemonė. Mokymas

Šios trys priemonės bus naudingos ūkininkams, sėkmingai įgyvendinantiems investicijų projektus pagal šią priemonę.

Sąsajos su 4.4 priemonės veikla „Konsultavimo paslaugos ūkiams“: šių priemonių derinimas pagerins pareiškėjų pagal šią priemonę profesinės kompetencijos ir žinių valdymą.

4.5. Priemonė. Miškų ūkis

Kadangi kai kurie ūkininkai tuo pačiu metu yra ir privatūs miškų savininkai, parama miškininkystės plėtrai užtikrins papildomas pajamas ir paskatins užsiimti alternatyvia veikla.

11.2. Priemonės suderinamumas su KPP priemonėmis

Sąsajos su KPP priemone „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“: ūkiai, esantys mažiau palankiose ūkininkauti ir vietovėse su aplinkosaugos apribojimais, privalės laikytis aplinkosaugos standartų ir galės gauti didesnę paramą.

Sąsajos su KPP priemone „Agroaplinkosauga“: pareiškėjai, kuriantys ekologinį ūkį ir gaunantys paramą pagal šią BPD priemonę, galės gauti išmokas, skirtas ekologiniam ūkininkavimui remti pagal KPP priemonę „Agroaplinkosauga“.

Sąsajos su KPP priemone „Parama pusiau natūriniais, restruktūrizacijos etape esantiems ūkiams“: pareiškėjai, kuriems bus suteikta parama pagal šią KPP priemonę, bus skatinami pateikti prašymą dėl paramos investicijoms pagal šią BPD priemonę. Parama pagal KPP padės ūkininkams parengti prašymus ir paskatins pradines investicijas į didesnės apimties projektus.

Sąsajos su KPP priemone „Parama ES reikalavimams vykdyti“: ūkininkai, žemės ūkio bendrovės, kooperatinės bendrovės (kooperatyvai) ir žemės ūkio subjektai, įgyvendinę ES standartus pagal šią KPP priemonę, rūpinsis nuosavoje žemėje auginamų žemės ūkio produktų kokybės gerinimu, pasinaudojant parama pagal šią BPD priemonę.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Priemonė paskatins aplinką tausojančių ūkininkavimo metodų diegimą. Visi projektai, finansuojami pagal šią priemonę, įgyvendins aplinką tausojančias priemones, kurios atitiks Tarybos (EB) direktyvos 91/676/EEB/1991 (Nitratų direktyva) ir Tarybos direktyvos 85/337/EEB reikalavimus.

12.2. Informacinė visuomenė

Kompiuterizavimas kaimo vietovėse vyksta lėtai, dėl to informacijos sklaida ūkininkams yra nepakankama. Reikalavimai pabaigti kursus pagal Ūkininkavimo pradmenų mokymo programą, tvarkyti buhalterinę apskaitą, paskatins informacinių technologijų naudojimą kaimo vietovėse. Informacinės visuomenės vystymasis skatina spartesnį žemės ūkio valdų ekonomikos augimą, didina jų konkurencingumą, skatina ekonomikos žinių plėtrą, gerina gyvenimo kokybę ir diegia šiuolaikinį valdymą.

12.3. Lygios galimybės

Bus užtikrintos lygios galimybės tiek vyrams, tiek moterims, investuojantiems į žemės ūkio valdas pagal šią priemonę.

12.4. Regioninė plėtra

Priemone siekiama stiprinti žemės ūkio valdas tradiciniuose žemdirbystės regionuose, taip pat gauti ūkiams papildomų pajamų įvairinant ūkio veiklą tuose regionuose, kur tradicinei žemdirbystei sąlygos yra nepalankios.

Šios priemonės parama yra taikoma visoje Lietuvos teritorijoje. Pagal Tarybos reglamento (EB) 1257/1999 7 straipsnį, didesnė parama teikiama ūkininkaujantiems mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ir jauniems ūkininkams.

13. Valstybės pagalba

Ši priemonė bus įgyvendinama taikant 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/1999.

4.2. PRIEMONĖ. JAUNŪJŲ ŪKININKŲ ĮSIKŪRIMAS

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

Šios priemonės tikslas yra skatinti jaunuosius ūkininkus užsiimti žemės ūkio veikla, siekiant padėti modernizuoti žemės ūkio valdas ir stabilizuoti demografinę situaciją kaimo vietovėse.

Priemonės uždaviniai:

- Skatinti jaunųjų ūkininkų skaičiaus didėjimą;
- Teikti įsikūrimo paramą jaunesiems ūkininkams kaip pagrindą tolesnei ūkio plėtrai;
- Išnaudoti jaunųjų ūkininkų pranašumus, prisitaikant prie pasikeitusių modernių technologijų ir naujos verslo aplinkos;
- Suteikti galimybes jaunesiems ūkininkams užsitikrinti pakankamas pajamas ir tinkamą pragyvenimo lygį sau, šeimos nariams ir kitiems, ūkiuose dirbantiems asmenims.

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas – Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 II skyrius (8 straipsnis), Reglamento (EB) Nr. 445/2002 4 ir 5 straipsniai ir II priedo 9 punktas.

Ūkininkaujančiųjų gyventojų amžiaus struktūra nėra palanki žemės ūkio plėtrai. Dauguma užsiregistravusiųjų ūkininkų yra vyresni nei 50-60 metų. Užsiregistravusiųjų jaunųjų ūkininkų skaičius (jaunesni nei 40 metų) sudaro 14 proc. visų užsiregistravusiųjų ūkininkų (2003 m. pradžioje buvo 5619 jaunųjų ūkininkų). Dauguma kaime gyvenančių jaunų žmonių turi žemės ūkio išsilavinimą arba yra baigę ūkininkavimo žinių minimumo kursus, įsigiję ar išsinuomoję žemės ir norėtų įkurti nuosavą ūkį, kuris užtikrintų jiems bei jų šeimos nariams pakankamas pajamas ir tinkamą pragyvenimo lygį. Tačiau finansinės ir kreditus teikiančios institucijos nepakankamai palankiai vertina jaunuosius ūkininkus ir mano, kad yra rizikinga teikti kreditus potencialiems jauniems ūkininkams, todėl pagrindinė kliūtis ūkiui įkurti - pradinio kapitalo trūkumas.

Kadangi jaunieji ūkininkai gali efektyviau prisitaikyti prie naujų technologijų keitimosi ir prie naujos konkurencingos aplinkos bei siekia naudotis mokslinėmis ir techninėmis žiniomis, šios priemonės įgyvendinimas padidins žemdirbystės sektoriaus konkurencingumą. Be to, ši priemonė paskatins jaunas žemes pasilikti kaime, nes priemonės įgyvendinimas padidins pajamas ir pagerins jaunųjų ūkininkų šeimų ir kitų valdos narių pragyvenimo lygį.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

- Pagerėjusi ūkininkų amžiaus struktūra (padidėjęs jaunųjų ūkininkų skaičius);
- Sukurtos palankesnės sąlygos ūkių restruktūrizacijai;
- Padidintas ūkio sektoriaus konkurencingumas.

2.2. Remiamos veiklos

*Tinkamos išlaidos*¹⁸:

Parama verslo pradžiai yra naudojama kaip pradinis kapitalas:

¹⁸ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu.

- Privatinės nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto (gamybinių pastatų ir patalpų), skirto projekto reikmėms, statyba ir rekonstrukcija;
- Naujos žemės ūkio technikos ir įrangos, įskaitant ir programinę įrangą, skirtų projekto reikmėms įsigijimas;
- Per privačius laukus einančių kelių, vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimas ir rekonstrukcija ūkio valdos ribose;
- Privačiam finansavimui, kai pareiškėjas ketina imtis didelės apimties investicijų pagal 4.1 ir pagal 4.4 priemones;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip mokėjimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

Jaunieji ūkininkai (iki 40 metų), įregistruoti Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

4. Rodikliai ir tikslai

4.1. Rezultato rodikliai

- Paremtų jaunųjų ūkininkų skaičius - 400.

4.2. Pasekmės rodikliai

- Vidutinis jaunojo ūkininko ūkio dydis - 20 ha;
- Jaunųjų ūkininkų, dalyvaujančių kitose kaimo plėtros priemonėse, skaičius - 100;
- Jaunųjų ūkininkų, perėmusių ūkius iš dalyvaujančių priemonėje „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, skaičius - 40;
- Bendrų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius - 350.

4.3. Poveikio rodikliai

- Papildomų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (250-300);
- Jaunesnių nei 40 metų ūkininkų dalis nuo bendro ūkininkų skaičiaus - 16 proc.;
- Pajamų pokytis - 5 proc.

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

6. Tinkama teritorija

Lietuva

7. Finansavimo planas

Finansavimas¹⁹ 2004-2006 (einamosiomis kainomis, tūkst. eurų)

Metai	Iš viso	Viešosios lėšos				Privatios lėšos	EIB paskolos
		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	16333,537	16333,537	12250,153	75,0	4083,384	-	-

7.1. Paramos dydis

Parama yra vienkartinė įsikūrimo išmoka. Didžiausia paramos suma yra 1 tūkst. eurų/ha. Maksimalus viešosios paramos dydis ūkiui – 25 tūkst. eurų, kaip nurodyta Reglamento (EB) 1257/1999 priede (pakeistas 33I Stojimo sutarties straipsniu).

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

112 Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas – 100.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.
- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančiosios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos

¹⁹ Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

(Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.

- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.
- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Tinkamumo kriterijai

- Paraišką pateikia subjektas, kuris gali gauti paramą pagal šią priemonę;
- Projektas turėtų atitikti šioje priemonėje numatytus tikslus ir uždavinius;
- Pareiškėjo gyvenamoji vieta ir projekto įgyvendinimo vieta yra kaimo vietovė;
- Paraiškos pateikimo metu pareiškėjas yra jaunesnis nei 40 metų ūkininkas ir pats imasi ūkio valdos vadovo vaidmens;
- Naujai įkurtas ūkis (valda) yra įregistruotas²⁰ ne anksčiau kaip per dvylika pastarųjų mėnesių iki paraiškos paramai gauti pateikimo ir iki tol nebuvo registruotas kuriame nors žemės ūkio veiklą registruojančiame registre pareiškėjo, jo vyro ar žmonos vardu arba jų padalintas;
- Ūkininkas įsipareigoja, kad ūkis, priklausomai nuo jo veiklos pobūdžio, atitiks higienos, aplinkosaugos ir gyvūnų gerovės standartus²¹ per ne ilgesnį kaip trejų metų laikotarpį nuo įsikūrimo;
- Būtina paramos suteikimo sąlyga – pareiškėjas turi turėti atitinkamą kvalifikaciją ir/ar kompetenciją užsiimti produkcijos, į kurią bus investuojama, gamyba. Pakanka žemės ūkio profesinio išsilavinimo arba minimalių ūkininkavimo žinių kursų²². Parama taip pat gali būti suteikiama ir pareiškėjui, turinčiam mažiausiai trejų pastarųjų metų ūkininkavimo patirtį ar kaip nors kitaip dirbusiam žemės ūkyje trejus pastaruosius metus;
- Pareiškėjas veiklos plane²³ įrodo, kad ūkis atitinka ekonominio gyvybingumo kriterijus²⁴, nustatytus žemės ūkio ministro įsakymu arba atitiks juos per ne ilgesnį kaip trejų metų laikotarpį nuo įsikūrimo;
- Pareiškėjas privalo užtikrinti, kad projekte numatytos ir pagal šią programą finansuojamos investicijos tuo pačiu metu nėra finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Numatytos investicijos (įrengimai, mechanizmai) turi atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus;
- Pareiškėjas turi tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- Pareiškėjas negali turėti mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ;
- Pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų bei gyvenamosios vietos, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui už paramos lėšas įgytos nuosavybės mažiausiai penkerius metus nuo sprendimo suteikti projektui paramą priėmimo;
- Vaisių ir daržovių sektoriuje parama bus teikiama tik tiems individualiems projektams ir tik tokiai veiklai, kuriems nebuvo skirta parama per gamintojų grupes iš Gamintojų organizacijų veiklos fondo. Pareiškėjai turi pateikti pažymą iš atitinkamos gamintojų grupės, patvirtinančios šį faktą (taikoma tik vaisių ir daržovių sektoriuje);
- Ketinant verstis tradicine žemdirbyste, dirbamos žemės plotas turi būti ne mažesnis nei 10 ha (šis reikalavimas netaikomas specializuotiems ūkiams)²⁵;

²⁰ Valda turi būti registruota Žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

²¹ Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymas (1997-11-06, Nr. VIII-500); Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymas (1995-10-19, Nr. I-1069); Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialių žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (1992-05-12, Nr. 343); Lietuvos Respublikos pašarų įstatymas (2000-04-06, Nr. VIII-1610); Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymai: „Dėl naminių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (2002-05-16, Nr. 223), „Dėl veterinarijos ir higienos reikalavimų pieno ūkiui, pieno pardavimui ir transportavimui patvirtinimo“ (2001-11-23, Nr. 518) ir „Dėl skerdžiamų arba žudomų gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (2002-12-11, Nr. 659).

²² Pareiškėjai turi užbaigti kursus pagal „Ūkininkavimo pagrindų mokymo programą“ ir gauti „Minimalaus profesinio pasirengimo ūkininkauti pažymėjimus“.

²³ Veiklos plane turi būti pateikta: veiklos plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, technologijas ir aplinkosaugą, investicijas ir finansavimą, projekto vykdytojus ir jų kompetenciją, projekto naudą. Rekomendacijos veiklos planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

²⁴ Ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės gražos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

²⁵ Bus nustatyta žemės ūkio ministro įsakymu.

- Sutuoktinis, ketinantis įkurti atskirą ūkį, gali pateikti prašymą paramai gauti, jei atstumas tarp valdų, į kurias numatoma investuoti, yra ne mažesnis kaip 50 km;
- Pareiškėjas, ketinantis kurti ūkį ne nuosavoje žemėje, turi ją išsinuomoti ne trumpesniam kaip 10 metų laikotarpiui;
- Jeigu pareiškėjas ketina paramą, gautą pagal 4.2 priemonę naudoti kaip privatų indėlį didelės apimties investicijų projektuose pagal 4.1 arba 4.4 priemones, parama pagal 4.2 priemonę jam bus suteikta tokiu atveju, jei jis bus pripažintas tinkamu gauti paramą pagal 4.1 arba pagal 4.4 priemones.

10.2. Prioritetiniai kriterijai²⁶

- Ūkį kuriantys nuosavybės teise valdomoje žemėje;
- Kuriantys specializuotą ūkį;
- Perimantys ūkį iš dalyvaujančio KPP priemonėje „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“, finansuojamoje iš EŽŪOGF garantijų dalies arba iš tėvų, vyresnių nei 55 metų;
- Didesnis valdomos žemės plotas.

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Priemonės suderinamumas su kitomis BPD priemonėmis

4.1. Priemonė. Investicijos į žemės ūkio valdas

Parama jaunųjų ūkininkų įsikūrimui paspartins ūkių restruktūrizavimą.

4.4. Priemonė. Kaimo vietovių prisitaikymo ir plėtros skatinimas

4.4 Priemonės veikla paskatins jaunuosius ūkininkus pradėti žemės sklypų perskirstymą, alternatyvią veiklą, pagerinti savo gyvenimo ir darbo sąlygas, o tai skatins juos dirbti konkurencijos sąlygomis ir padės pakelti pajamų lygį.

4.7. Priemonė. Mokymas

4.7. Priemonės veikla padės ūkininkams sėkmingai įkurti nuosavą ūkį.

4.6. Priemonė. Leader+ pobūdžio priemonė

Jaunieji ūkininkai, įkūrę nuosavas valdas, bus susiję su 4.6 priemonės veikla. Taikant mokslo ir technikos žinias bei naujas technologijas, jaunųjų ūkininkų valdos taps konkurencingesnės.

11.2. Priemonės suderinamumas su KPP priemonėmis

Sąsajos su KPP priemonėmis „Agroaplinkosauga“, „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“ ir „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“: pareiškėjai, pertvarkantys ūkių veiklą į ekologišką ūkininkavimą, galės gauti išmokas, skiriamas ekologiškiems ūkiams pagal KPP priemonę „Agroaplinkosauga“. Jaunieji ūkininkai, kuriantys ūkius mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse ar vietovėse su aplinkosaugos apribojimais, turės įgyvendinti aplinkosaugos standartus. Jaunieji ūkininkai taip pat bus skatinami perimti ūkius iš išėinančių į pensiją pagal priemonę „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ ir atitikti ES standartus pagal priemonę „Parama ES reikalavimams vykdyti“.

²⁶ Prioritetinių balų dydis bus patvirtintas žemės ūkio ministro įsakymu.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Priemonė paskatins diegti aplinką tausojančius ūkininkavimo metodus. Pradedantieji ūkininkai turės įrodyti, kad ūkiai įgyvendins visus aplinkosaugos standartus per trejų metų laikotarpį nuo įsikūrimo.

12.2. Informacinė visuomenė

Kompiuterizavimas kaimo vietovėse vyksta lėtai, dėl to informacijos sklaida ūkininkams yra nepakankama. Reikalavimai pabaigti kursus pagal Ūkininkavimo pradmenų mokymo programą, tvarkyti buhalterinę apskaitą, paskatins informacinių technologijų naudojimą kaimo vietovėse. Informacinės visuomenės vystymasis skatina spartesnį žemės ūkio valdų ekonomikos augimą, didina jų konkurencingumą, skatina ekonomikos žinių plėtrą, gerina gyvenimo kokybę ir diegia šiuolaikinį valdymą.

12.3. Lygios galimybės

Bus užtikrintos lygios galimybės vyrams ir moterims kurti nuosavus ūkius.

12.4. Regioninė plėtra

Priemone siekiama stiprinti žemės ūkio valdas tradiciniuose žemdirbystės regionuose, taip pat gauti ūkiams papildomų pajamų, įvairinant ūkio veiklą tuose regionuose, kur tradicinei žemdirbystei sąlygos yra nepalankios.

13. Valstybės parama

Ši priemonė bus įgyvendinama taikant 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/1999.

4.3 PRIEMONĖ. ŽEMĖS ŪKIO PRODUKTŲ PERDIRBIMO IR RINKODAROS GERINIMAS

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

- Modernizuoti ir racionalizuoti žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą, pagerinti jų konkurencingumą ir padidinti pridėtinę vertę.
- Priemonės uždaviniai:
- Pagerinti arba racionalizuoti rinkodaros kanalus ir perdirbimo procesus;
- Pagerinti produktų paruošimą ir pristatymą;
- Skatinti atliekų mažinimą taip pat atliekų ir subproduktų efektyvesnį panaudojimą;
- Diegti naujas technologijas;
- Sudaryti sąlygas inovacinėms investicijoms;
- Pagerinti kokybę, kontrolę ir priežiūrą;
- Pagerinti ir kontroliuoti sanitarijos ir higienos sąlygas;
- Apsaugoti aplinką.

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas – Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 VII skyrius (25 – 28 straipsniai), Reglamento (EB) Nr. 445/2002 22 – 24 straipsniai ir II priedo 9 punktas.

Lietuvos pramonė yra pajėgi prekiauti vieningoje ES rinkoje, tačiau gamybos apimtys vis dar nepakankamos, be to, įmonės susiduria su sunkumais diegdamos ES veterinarijos ir sanitarijos reikalavimus. Todėl pagrindinis šios priemonės tikslas yra pieno produktų, mėsos, grūdų, linų, vaisių ir daržovių bei kitų su žemės ūkio produktų perdirbimu ir rinkodara susijusių pramonės šakų modernizacija, siekiant padidinti jos našumą, sumažinti produkcijos kaštus, įdiegti kokybės ir aplinkosaugos valdymo sistemas, pagerinti higienos, gyvūnų gerovės ir aplinkos apsaugos standartus bei rinkodarą. Tai leis pagerinti perdirbamosios pramonės konkurencingumą. Tačiau investicijos pagal šią priemonę neturėtų skatinti produktų, kuriems nėra realizavimo rinkų, gamybos apimčių didinimo.

Šiuo metu Lietuvoje dominuoja 3 stambios pieno perdirbimo įmonių grupės, 4 vidutinio dydžio ir 6 mažos įmonės. 17 pieno perdirbimo įmonių (įskaitant įmonių filialus) suteikta teisė eksportuoti pieno produktus į ES šalis, o tai įgalina pieno perdirbimo įmones išlaikyti aukštą eksporto lygį. Tačiau pieno perdirbimo įmonėse lieka aktualios kokybės ir aplinkosaugos valdymo sistemų, naujų technologijų įdiegimo, produkcijos ir rinkodaros kaštų sumažinimo problemos.

Mėsos perdirbimo pramonėje vyrauja gana mažo pajėgumo įmonės, dalies didesnių įmonių gamybos apimtys gana mažos. Nedaug yra įmonių, kurioms suteikti ES patvirtinti veterinariniai numeriai (9 mėsos perdirbimo įmonės (2003 m. liepa). 2002 m. lapkričio mėnesio duomenimis, 210 mėsos perdirbimo įmonių yra pasirengusios įgyvendinti ES veterinarijos reikalavimus iki 2004 metų, o 9 įmonės prašo pereinamojo laikotarpio iki 2007 metų. Aktualiausias yra tos mėsos perdirbimo įmonės ir skerdyklos, kurioms suteiktas pereinamasis laikotarpis. Pagrindinės problemos mėsos sektoriuje yra: aukšti gamybos kaštai, žemas našumas, sunkumai įgyvendinant ES veterinarijos, higienos, aplinkosaugos ir gyvūnų gerovės standartus.

2002 metais linų šiaudelių perdirbo 9 pirminio perdirbimo įmonės. Tarp jų 4 įmonės dar naudoja pasenusias technologines linijas. Pagrindinės jų problemos - žemas gamybos našumas, pluošto kokybė, lėšų trūkumas gamybai modernizuoti. Pasinaudojant šios priemonės parama, numatyta investuoti į pirminio linų perdirbimo įmonių technologijų modernizavimą bei kokybės vadybos sistemas.

Pastaruoju metu yra 17 nuolat veikiančių grūdų perdirbimo įmonių, 7 iš jų gamybiniai pajėgumai yra gana dideli, tačiau joms būtina tobulinti ir racionalizuoti perdirbimo procesą. Grūdų perdirbimo įmonėms numatoma skirti paramą maistinių ir pašarinių grūdų perdirbimo technologijoms modernizuoti, skatinant bendradarbiavimą su pirminės gamybos sektoriais (ypač su paukštienos ir kiaulienos). Yra didelė ekologiškai užaugintų grūdinių kultūrų paklausa, tačiau tik viena grūdų perdirbimo įmonė yra sertifikuota perdirbti ekologiškai užaugintus javus. Parama šiam sektoriui užtikrintų šių produktų perdirbimo efektyvumą ir jų kokybės kontrolę.

Pagal šią priemonę bus remiamas rapsų, skirtų biokuro gamybai, pirminis perdirbimas, kadangi 2004 metais šiuo tikslu yra numatyta pagaminti 10 tūkst. tonų rapsų metilo esterio (RME). Šiam RME kiekiui reikia perdirbti 30 tūkst. tonų rapsų sėklų. 2010 metais bus pagaminta 40 tūkst. tonų RME, skirto biokuro gamybai. Šiam RME kiekiui reikia perdirbti 120 tūkst. tonų rapsų sėklų.

Šiuo metu veikia 20 vaisių ir daržovių perdirbimo įmonių, perdirbančių nuo 5 iki 7 proc. ūkiuose išaugintų vaisių ir daržovių. Dauguma įmonių naudoja pasenusias technologijas (išskyrus vaisių sulčių įmones), todėl kyla problemų, susijusių su produkcijos saugojimu, rūšiavimu, pakavimu, šaldymu. Šios priemonės tikslas – investicijomis paskatinti vaisių ir daržovių pirminį perdirbimą. Šis sektorius yra vienas svarbiausių, dėl kurio plėtros gali būti sukurta naujų darbo vietų mažuose ūkiuose.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

- Padidėjęs žemės ūkio produktų perdirbimo pramonės įmonių gamybos efektyvumas ir produktų kokybė;
- Padidėjęs konkurencingumas ES rinkose;
- Įdiegtos naujos technologijos;
- Pagerintos sanitarijos ir higienos sąlygos;
- Išsaugotos darbo vietos.

2.2. Remiamos veiklos

Pieno perdirbimas (šiam sektoriuje bus remiamas tik atliekų perdirbimas ir tvarkymas, specializuotų pieno produktų transporto priemonių, naujų pieno perdirbimo įrengimų ir mechanizmų, būtinų aplinkosaugos, veterinarijos, higienos ir gyvūnų gerovės standartų įdiegimui, įsigijimas);

Mėsos (jautienos, kiaulienos, avienos, arklienos ir paukštienos) ir kiaušinių perdirbimas (šiam sektoriuje nebus teikiama parama skerdyklų statybai);

Augalininkystės produktų (javų (išskyrus miežius salyklui), linų, baltyminių ir aliejinių augalų (taip pat pirminis rapsų perdirbimas biokuro gamybai) perdirbimas;

Vaisių, uogų, daržovių, bulvių (išskyrus bulves krakmolui) ir grybų perdirbimas.

Tinkamos išlaidos²⁷:

- Statyba, rekonstrukcija (išskyrus pienines ir skerdyklas) ir modernizavimas projekto reikmėms skirto nekilnojamojo turto, kuris po statybos, rekonstrukcijos ar modernizavimo turės atitikti aplinkosaugos, veterinarijos, higienos ir gyvūnų gerovės standartus;
- Naujų įrengimų ir mechanizmų, įskaitant programinę įrangą, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas. Jei turtas įsigijamas išperkama nuoma, jis turi tapti paramos gavėjo nuosavybe projekto įgyvendinimo laikotarpiu;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip mokėjimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

²⁷ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu.

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

Kooperatinės bendrovės (kooperatyvai)²⁸ ir įmonės, įregistruotos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, perdirbančios žemės ūkio produktus ir atsakingos už investavimą į įmones/kooperatines bendroves (kooperatyvus) ir gautų investicijų panaudojimą bei veikiančios ne trumpiau kaip 12 mėn. iki paraiškos pateikimo.

4. Rodikliai ir tikslai

4.1. Rezultato rodikliai

- Finansuotų projektų skaičius - 30;
- Pieno perdirbimo sektorius - 4;
- Mėsos perdirbimo sektorius - 16;
- Grūdinių kultūrų, linų, baltyminių ir aliejinių augalų perdirbimo sektorius - 6;
- Vaisių, uogų, daržovių ir grybų perdirbimo sektorius - 4.

4.2. Pasekmės rodikliai

- Aplinkosaugos reikalavimus įgyvendinusių projektų dalis nuo bendro paramą gavusiųjų projektų skaičiaus - 80 proc.;
- Bendrų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (530-900).

4.3. Poveikio rodikliai

- Papildomų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (70-450).

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos.

6. Tinkama teritorija

Lietuva

7. Finansavimo planas

Finansavimas²⁹ 2004-2006 (*einamosiomis kainomis, tūkst. eurų*)

	IŠ viso	Viešosios lėšos	Privačios	EIB
--	----------------	------------------------	------------------	------------

²⁸ Pagal Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą (1993-06-01, Nr. I-164, pakeistą 2002-05-28, Nr. IX-903) ir poįstatyminius aktus.

²⁹ Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	66920,160	30114,072	22210,156	73,75	7903,916	36806,088	

7.1. Paramos dydis

Paramą investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros gerinimą pareiškėjas gali gauti vieną kartą per trejus metus, o prašymą paremti kitą projektą pagal šią priemonę gali pateikti tik įgyvendinęs ankstesnį projektą. Pareiškėjas, gavęs paramą pagal SAPARD programą, dėl paramos pagal šią priemonę gali kreiptis ne anksčiau kaip po trejų metų po sutarties paramai gauti pagal SAPARD programos priemonę „Žemės ūkio ir žuvų produktų perdirbimo ir rinkodaros tobulinimas“ pasirašymo.

Maksimalus viešosios paramos dydis - 45 proc. visų tinkamų išlaidų.

Maksimali paramos suma - 1 mln. eurų.

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

114 Žemės ūkio produktų perdirbimo ir rinkodaros pagerinimas – 100.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.
- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos (Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.
- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.

- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Tinkamumo kriterijai

- Paraišką pateikia subjektas, kuris gali gauti paramą pagal šią priemonę, o investicijos turi būti susijusios su perdirbimu nurodytuose prioritetiniuose sektoriuose;
- Projektas turėtų atitikti šioje priemonėje numatytus tikslus ir uždavinius;
- Turtas, į kurį investuojama, turi priklausyti pareiškėjui;
- Investicija numatoma produktų, kurie išvardinti Romos sutarties I priede ir kurių kilmės šalis yra viena iš Europos Sąjungos šalių ar šalių kandidačių, perdirbimui ir rinkodarai³⁰;
- Įvykdytas projektas turi atitikti higienos, veterinarijos, sanitarijos, maisto produktų kokybės ir gyvūnų gerovės bei aplinkosaugos standartus ir turi būti pateiktas aplinkosaugos ir/ar veterinarijos institucijų išankstinis įvertinimas dėl šių standartų atitikimo³¹. Jei reikia, poveikio aplinkai įvertinimas turi būti atliktas prieš pradėdant investicijas pagal Lietuvos Respublikos poveikio aplinkai vertinimo įstatymą (atitinkantį ES direktyvas 85/337/EEB ir 97/11/EB, įskaitant I ir II priedus). Tais atvejais, kai įmonėms suteikiamas pereinamasis laikotarpis, jos turės įgyvendinti aplinkosaugos, higienos ir gyvūnų gerovės standartus iki pereinamojo laikotarpio arba iki investicijų projekto įgyvendinimo pabaigos (priklausomai kuris yra trumpesnis).
- Pareiškėjai verslo plane³² turi įrodyti, kad įmonė, įgyvendinusi projektą, atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus³³;
- Paraiškos pateikimo metu įmonės turi priklausyti „A“, „B“ ar „C“ įmonių sąrašui (taikoma mėsos ir pieno sektoriui)³⁴;
- Vaisių ir daržovių sektoriuje parama bus teikiama tik tiems individualiems projektams ir tik tokiai veiklai, kuriai nebuvo skirta parama per gamintojų grupes iš Gamintojų organizacijų veiklos fondo. Pareiškėjai turi pateikti pažymą iš atitinkamos gamintojų grupės, patvirtinančios šį faktą (taikoma tik vaisių ir daržovių sektoriui);
- Jei projekte numatytas gamybos apimčių didinimas, pareiškėjas turi įrodyti realizacijos rinkų buvimą, apibūdinamas produktus, investavimo kryptis, esančius ir planuojamus gamybos pajėgumus³⁵;
- Pareiškėjas privalo užtikrinti, kad projekte nenumatytos investicijos į mažmeninę prekybą ir produktų iš trečiųjų šalių perdirbimą ir/ar rinkodarą;
- Pareiškėjas privalo užtikrinti, kad projekte numatytos ir pagal šią programą finansuojamos investicijos tuo pačiu metu nėra finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Numatytos investicijos (įrengimai, mechanizmai) turi atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus;
- Pareiškėjas turi tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatytus reikalavimus;

³⁰ Jei Komisija nepatvirtins kitaip.

³¹ Lietuvos Respublikos gyvūnų globos, laikymo ir naudojimo įstatymas (1997-11-06, Nr. VIII-500); Lietuvos Respublikos augalų apsaugos įstatymas (1995-10-19, Nr. I-1069); Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl specialių žemės ir miško naudojimo sąlygų patvirtinimo“ (1992-05-12, Nr. 343); Lietuvos Respublikos pašarų įstatymas (2000-04-06, Nr. VIII-1610); Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymai: „Dėl naminių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (2002-05-16, Nr. 223), „Dėl veterinarijos ir higienos reikalavimų pieno ūkiui, pieno pardavimui ir transportavimui patvirtinimo“ (2001-11-23, Nr. 518) ir „Dėl skerđiamų arba žudomų gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“ (2002-12-11, Nr. 659).

³² Verslo plane turi būti pateikta: verslo plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, rinką ir rinkodarą, produkciją (paslaugas), valdymą ir esamą bei numatomą darbuotojų skaičių, riziką, finansavimą bei projekto naudą. Rekomendacijos verslo planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

³³ Ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės grąžos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

³⁴ Lietuvos Respublikos Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos sudarytame „A“ įmonių sąrašė esančios skerdyklos ir mėsos perdirbimo įmonės, paukštienos, pieno perdirbimo įmonės atitinka ES veterinarijos ir higienos reikalavimus, esančios „B“ įmonių sąrašė - yra įsipareigojusios atitikti ES veterinarijos ir higienos reikalavimus iki Lietuvos įstojimo į ES datos, o „C“ įmonių sąrašė esančioms pieno, mėsos perdirbimo įmonėms suteiktas pereinamasis laikotarpis pasirengti atitikti ES veterinarijos ir higienos reikalavimus.

³⁵ Rinkos įvertinimą visu programavimo laikotarpiu atliks nepriklausoma institucija ir išvadas kasmet paskelbs 6 periodiniuose leidiniuose, kuriuose pateiktais duomenimis bus vadovaujamosi tiek rengiant projektus, tiek juos vertinant.

- Jeigu pareiškėjas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus privalo atlikti auditą, jis turi pateikti audituotas finansines ataskaitas ir audito išvadas už paskutiniuosius finansinius metus;
- Pareiškėjas negali turėti mokesstinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui;
- Pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui ar ūkio subjektui už paramos lėšas įgytos nuosavybės mažiausiai penkerius metus nuo sprendimo suteikti projektui paramą priėmimo.

10.2. Prioritetiniai kriterijai³⁶

- Projektai pateikiami kooperatinių bendrovių (kooperatyvų)^{37,38} bendradarbiaujant su žemdirbiais;
- Kuo mažesnis santykis tarp prašomos paramos ir įmonės kapitalo³⁹;
- Prašoma parama mažesnė negu 45 % visų tinkamų išlaidų;
- Įmonė paraiškos pateikimo metu priklauso „B“ arba „C“ įmonių sąrašui (taikoma mėsos ir pieno sektoriui).

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Priemonės suderinamumas su kitomis BPD priemonėmis

4.1. Priemonė. Investicijos į žemės ūkio valdas

Parama žemės ūkio produktų perdirbimo pramonei sukurs palankesnes pirminės žemės ūkio gamybos sąlygas. Pirminės žemės ūkio produkcijos gamintojai bus garantuoti dėl savo ūkio ekonominės naudos.

4.4. Priemonė. Kaimo vietovių pritaikymo ir plėtros skatinimas

Šios 4.4 priemonės įgyvendinimas paskatins numatytų pagrindinių paslaugų plėtrą, parems produktų kokybės užtikrinimą ir prisidės prie sėkmingo investicinių projektų įgyvendinimo pagal šią priemonę.

11.2. Priemonės suderinamumas su KPP priemonėmis

Sąsajos su KPP priemone „Parama ES reikalavimams vykdyti“: kaimo vietovėse esančios įmonės, įgyvendinusios ES standartus pagal šią KPP priemonę, bus suinteresuotos pagerinti produktų kokybę, racionalizuoti perdirbimą ir rinkodarą pagal šią BPD priemonę.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Visi pagal šią priemonę remiami projektai turi atitikti reikalavimus pagal Tarybos direktyvą Nr. 85/337/EEB dėl poveikio aplinkai vertinimo.

³⁶ Prioritetinių balų dydis bus patvirtintas žemės ūkio ministro įsakymu.

³⁷ Išskyrus vaisių ir daržovių sektorių, kai kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) projektai finansuojami iš Gamintojų organizacijų veiklos fondo.

³⁸ Pagal Lietuvos Respublikos kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą (1993-06-01, Nr. I-164, pakeistą 2002-05-28, Nr. IX-903) ir poįstatyminius aktus.

³⁹ Prašoma paramos ir įmonės kapitalo santykis gaunamas prašomos paramos sumą padalinus iš įmonės paskutiniųjų finansinių metų kapitalo.

12.2. Informacinė visuomenė

Informacinių technologijų įdiegimas paskatins įmonių ekonominių rodiklių augimą nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu, padidins jų konkurencingumą, paskatins ekonomikos žinių plėtrą, pažangaus valdymo diegimą, prieinamumą prie naujausių mokslo ir technikos žinių.

12.3. Lygios galimybės

Gamybos modernizavimas paprastai susijęs su darbo vietų mažėjimu, todėl investuojant pagal šią priemonę svarbu išsaugoti darbo vietas, taip pat sukurti naujas, atsižvelgiant į lygias vyrų ir moterų galimybes.

12.4. Regioninė plėtra

Investicijos į žemės ūkio produktų perdirbimo įmones teigiamai įtakos regioninę plėtrą. Regionuose, kur koncentruojasi žemės ūkio gamyba, sustiprės perdirbamoji pramonė, sustiprės gamybinis potencialas, bus sukurta papildomų darbo vietų. Vaisių ir daržovių perdirbimo įmonių plėtra spartins šių produktų gamybą ir kituose, mažiau palankiuose tradicinei žemdirbystei regionuose, kuriuose mažesnės žemės ūkio valdose bus pasiekti geresni rezultatai vaisių ir daržovių gamyboje, mažinant nedarbą, didinant pajamas.

13. Valstybės pagalba

Ši priemonė bus įgyvendinama taikant 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1257/1999.

4.4. PRIEMONĖ. KAIMO VIETŪVIŪ PRITAIKYMO IR PLĖTROS SKATINIMAS

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

Šios priemonės tikslas – sukurti tinkamas sąlygas gyventi ir dirbti kaime.

Priemonės uždaviniai:

- Kaimo vietovių gyventojų darbo ir gyvenimo sąlygų gerinimas;
- Kaimo infrastruktūros įrenginių tobulinimas;
- Palankių sąlygų ekonominei ir socialinei plėtrai sukūrimas;
- Kaimo gyventojų ir ūkininkų pajamų didinimas;
- Užimtumo didinimas ir naujų ar alternatyvių darbo vietų sukūrimas;
- Kaimo veiklos ir paslaugų įvairinimo skatinimas;
- Kaimo turizmo ir amatų plėtra.

1.1. Žemės ūkio vandentvarka

Šios veiklos tikslai:

- Pagerinti drenažo sistemų, kaimo gyvenviečių ir laukų bendro naudojimo sausinimo sistemų vandens nuleidimo požemiais ir atvirais kolektoriais tinklo ir jame esančių hidrotechninių statinių techninę būklę, gerinti aplinkos ekologines savybes;
- Išsaugoti ir plėtoti žemės ūkio vandens išteklių ekologinę vertę.

Konkretūs šios veiklos uždaviniai:

- Išsaugoti paviršinio vandens gerą būklę sausinamuose plotuose;
- Sumažinti nepalankaus vandens režimo riziką.

1.2. Žemės sklypų perskirstymas

Atlikti kompleksinį žemės sklypų pertvarkymą, kuomet yra keičiamos jų ribos ir vieta pagal tam tikros teritorijos žemėtvarkos projektą, siekiant:

- Sustambinti žemės sklypus;
- Suformuoti racionalias ūkių žemėnaudas;
- Pagerinti ūkių struktūrą;
- Sukurti teritorinę bazę infrastruktūrai tobulinti.

1.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

Konsultuojant ūkininkus ir kitus kaimo vietovių gyventojus, didinti jų gebėjimus pasinaudoti ES struktūrinių fondų subsidijomis žemės ūkiui ir kaimo plėtrai, gerinti aplinkos sąlygas.

Konkretūs kaimo konsultavimo paslaugų veiklos uždaviniai:

- Užtikrinti konsultavimo paslaugų prieinamumą ūkininkams ir kitiems kaimo vietovių gyventojams, padedant jiems pasinaudoti ES struktūrinių fondų lėšomis;
- Įgyvendinti higienos ir gyvulių gerovės standartus bei Gero ūkininkavimo praktiką, būtina dalyvaujant schemose pagal KPP priemones „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su agroaplinkosaugos apribojimais“ arba „Agroaplinkosauga“.

1.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

Šios veiklos tikslas – didinti kaimo gyventojų užimtumo ir pajamų lygį, skatinant žemės ūkio ir jam artimos veiklos įvairinimą kaimo vietovėse.

Konkretūs žemės ūkio veiklos įvairinimo kaimo vietovėse uždaviniai:

- Remti alternatyvią veiklą, sukuriančią ir išsaugančią darbo vietas kaimo vietovėse;
- Skatinti alternatyvią veiklą, gamybos plėtrai ir paslaugų teikimui naudojant vietos išteklius.

1.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

Šios veiklos tikslas – didinti kaimo gyventojų užimtumą ir pajamas, skatinant turizmo, tradicinių ir netradicinių amatų plėtrą kaimo vietovėse.

Konkretūs Kaimo turizmo ir amatų skatinimo veiklos uždaviniai:

- Remti turizmą, tradicinius ir netradicinius amatus, sukuriančius ir išlaikančius darbo vietas kaimo vietovėse;
- Skatinti turizmą, tradicinius ir netradicinius amatus, kurie paslaugų teikimo plėtrai ir kaimo (etnografinio) paveldo atkūrimui pasitelkia vietos išteklius.

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas – šios priemonės teisinis pagrindas apibrėžtas Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 (pakeisto Stojimo sutarties 331 straipsniu) IX skyriaus 33 straipsnio 2, 7, 8 ir 10 įtraukose ir naujame 33(a) straipsnyje, Reglamento (EB) Nr. 445/2002 II priedo 9 punkte.

2.1.1. Žemės ūkio vandentvarka

Pagrindinis dėmesys bus skiriamas kaimo inžinerinei infrastruktūrai gerinti kaip pagrindui ūkininkauti ir kitoms alternatyvioms veikloms, taip pat ir aukštesniam pragyvenimo lygiui. Šiuo metu didelė problema – sausinimo sistemų veikimo užtikrinimas ir jų panaudojimas pagal aplinkosaugos reikalavimus. Drenažo sistemos yra didelės ir tarpusavyje susijusios bendrais vandens nuvedimo grioviais. Jos sausina ne tik žemės ūkio naudmenas, bet nuveda vandenį ir iš kitų viešo naudojimo žemės plotų gyvenvietėse, miškuose, kelių zonose ir t.t.

Dauguma šalies hidrotechninių statinių yra blogos būklės. Šalyje yra 2,5 mln. ha drenažu sausinamų žemių, 39 tūkst. ha plote sistemos jau neveikia, o 275 tūkst. ha plote veikia neefektyviai. Sugedus šioms sistemoms, iškyla didelių žemės plotų užtvindymo ar užliejimo grėsmė. Šios sistemos netenkina aplinkosaugos reikalavimų, nes užterštose teritorijose surinktas vanduo nėra išvalomas.

Šia veikla siekiama teikti paramą bendro naudojimo sausinimo sistemų ir jų hidrotechninių statinių renovacijai ir statybai kaip ne pelno viešiesiems projektams. Ši veikla apims investicijas, skirtas pagerinti techninę sistemų būklę atliekant inžinerines intervencijas.

Nemuno deltoje yra daugiau kaip 50 000 ha užliejamos žemės, kurioje yra gyvenviečių ir ūkininkavimo plotų. Dėl finansinių sunkumų šios vietovės savivaldybės nepajėgios renovuoti pylimų ir jų siurblių. Žmogaus nepaveiktos gamtos vietovės sudaro daugiau nei pusę Rusnės salos ir kitų mažesnių salelių ploto. Trečdalį šios teritorijos, nepatenkančios į polderių pylimų teritoriją, užlieja vanduo.

Ateityje atliktų intervencijų priežiūra negalės būti remiama kaip šios veiklos dalis ir pereis paramos gavėjų atsakomybei.

2.1.2. Žemės sklypų perskirstymas

2003 m. sausio 1 d. Ūkininkų ūkių registre iš viso buvo įregistruota 39 700 ūkininkų ūkių, o vidutinis ūkio dydis siekė 15,2 ha. Iki šios dienos 537 žemės ūkio bendrovės ir įmonės nuomojosi valstybinę ir privačią žemės ūkio paskirties žemę; vidutiniškas tokios žemės ūkio struktūros dydis buvo 468,8 ha. Žemės ūkio valdų, kurios yra nuomojamos iš valstybės, plotai sudarė 230 800 ha, o vidutinis žemės sklypo plotas sudarė 2,2 ha; vidutinis vieno naudotojo žemės sklypų skaičius buvo 2,8 ha. Apskritai, šiuo metu ūkiai susideda iš keleto žemės sklypų. Vidutinis privačios žemės ūkio valdos plotas siekia 5,7 ha. Tokios ūkininkavimo sąlygos yra nepatogios, neefektyvios, apsunkinančios ūkininkų darbą, kai žemės ūkio techniką prireikia naudoti nedideliuose ir dažnai vienas nuo kito per kelis kilometrus nutolusiuose žemės sklypuose, priklausančiuose tam pačiam ūkininkui. Tokiu atveju taip pat susidaro nepalankios sąlygos konkurencingiems ūkiams kurtis ir dauguma individualių ūkių priversti užsiimti žemės ūkio veikla tik asmeniniams poreikiams tenkinti.

Be to, numatoma, kad, pasibaigus nuosavybės teisių į žemę atkūrimo procesui, Lietuvoje liks apytikriai 0,5 mln. ha laisvos valstybinės žemės (daugeliu atveju tai bus nedideli, nepatogūs naudoti, prasto dirvožemio ir menkaverčiai žemės sklypai), kurią ateityje bus galima privatizuoti. Laisvą valstybinę žemę būtų galima panaudoti žemės ūkio struktūroms gerinti, o tai leis jai atlikti katalizatoriaus vaidmenį žemės konsolidacijos procese.

Vykdamas teritorinio perskirstymo procesą, mažiausiomis finansinėmis sąnaudomis būtų kompleksiskai sprendžiami aktualūs kaimo vietovių pertvarkymo klausimai.

2.1.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

Ūkininkų pajėgumas pasinaudoti ES Struktūrinių fondų parama tebelieka opi problema - daugumai stinga būtinausių žinių ir praktinių įgūdžių laikytis higienos ir gyvūnų gerovės standartų, taip pat įgyvendinti Gerą ūkininkavimo praktiką; susiduriama su sunkumais rengiant paraiškas paramai pagal BPD ir KPP priemones ir tiesioginėms išmokoms gauti. Būtina dėti daugiau pastangų konsultavimo paslaugoms. Ūkininkai ir kiti kaimo vietovių gyventojai turi gauti visas būtinas aukštos kokybės, savalaikes konsultacijas ir metodologinę pagalbą.

2.1.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

Pokyčiai, prasidėję Lietuvoje po nepriklausomybės atkūrimo, pastebimai sumažino darbo vietų ir paslaugų skaičių kaimo vietovėse. Tebeaugantis atotrūkis tarp miestų ir kaimo vietovių labai gerai atsispindi namų ūkių pajamose, kurios 31 proc. žemesnės kaimo vietovėse lyginant su miesto teritorijomis.

Siekiant skatinti subalansuotą kaimo vietovių plėtrą, sustabdyti pragyvenimo lygio smukimą bei padidinti pajamas kaimo vietovėse, būtina skatinti žemės ūkio ir jam artimos veiklos įvairinimą, konkrečiai – paslaugas kaimo vietovėse ir žemės ūkio veiklai artimą verslą. Sąlygos veiklos įvairinimui yra palankios, kadangi 93 proc. veiklą įvairinančių kaimo gyventojų turi profesinių įgūdžių ir patirties, o 54 proc. jų yra įgiję aukštesnįjį ar aukštąjį išsilavinimą. Tačiau didžiausia problema, neleidžianti persiorientuoti iš žemės ūkio veiklos į kitos rūšies veiklą, – pradinio kapitalo trūkumas. Skatinimas gaminti netradicinius produktus sudaro sąlygas gauti papildomų pajamų. Parama įgalins sukurti tinkamas sąlygas veiklos įvairinimui, kaimo gyventojams užsidirbti papildomų pajamų bei pagerinti gyvenimo ir darbo sąlygas. Ypač tai aktualu regionuose, kuriuose gamtinės sąlygos nepalankios tradicinei žemdirbystei.

2.1.4. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

Lietuvoje susiklostė tokia situacija, kad poilsiavietės kaimo vietovėse tradiciškai priimtinos gana nemažai daliai šalies gyventojų. Miškingi plotai, švarus oras ir vanduo bei kiti gamtiniai ištekliai sudaro palankias sąlygas kaimo turizmui ir laisvalaikio paslaugoms plėtoti. Sujungus tradicines žemės ūkio veiklos rūšis su paslaugomis turistams, tokiomis kaip ūkyje pagamintų šviežių ir sveikų maisto produktų tiekimas poilsiautojams, laisvalaikio paslaugos (vandens sportas, jodinėjimas arkliais, įvadinis kursas į tradicinę žemdirbystę ir t.t.), kaimo gyventojai galėtų užsitikrinti ilgalaikį darbą.

Vienu kaimo plėtros politikos prioritetu galėtų būti etnokultūrinio paveldo objektų (etno-architektūros pastatų, tradicinio kraštovaizdžio, tradicinių amatų ir kt.) pritaikymas ir geresnis panaudojimas atsižvelgiant į vietos gyventojų poreikius. Tradiciniai amatai, grindžiami tautiniais papročiais, bei netradiciniai amatai sukurtų rimtą pagrindą rekreacinių paslaugų sektoriaus plėtrai, padidintų kaimo gyventojų užimtumą ir suteiktų papildomų pajamų. Parama etninės kultūros vertybių išsaugojimui padės išlaikyti Lietuvos kaimo regionų unikalumą bei sukurs užsienio svečiams patrauklų Lietuvos šalies įvaizdį.

Pažymėtina, kad naudos gavėjai, gaunantys paramą iš kitų ES Struktūrinių fondų, negalės pretenduoti į paramą pagal šią priemonę. Kaimo turizmo sąvoką apibrėžia Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas (1998-03-19, Nr. VIII-667).

Parama verslui, sukursiančiam darbo vietas kaimo vietovėse, numatyta Tarybos reglamento Nr. 1257/1999 33 straipsnyje. Pastarosios dvi šios priemonės veiklos siekia paskatinti didesnę ūkinės veiklos įvairovę remiant žemės ūkio veiklos įvairinimą, turizmą, tradicinius amatus ir t.t.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

- Geresnės gyvenimo ir verslo sąlygos kaimo gyventojams;
- Didesnės kaimo gyventojų pajamos ir aukštesnis pragyvenimo lygis;
- Geresnis etnokultūrinio paveldo panaudojimas skatinant verslo veiklą ir paisant visuomenės reikalavimų;
- Propaguojami aplinką tausojantys metodai;
- Geresnės sąlygos tradiciniams ir aplinką tausojančiam ūkininkavimui;
- Geresnė kaimo infrastruktūra ir gyvenimo sąlygos kaimo vietovėse;
- Padidėjusi žemės ūkio paskirties žemės vertė;
- Sukurtos naujos darbo vietos ir sumažėjęs nedarbas.

Veiklos pagal šią priemonę įgyvendinimas prisidės prie efektyvesnio ES Struktūrinių fondų lėšų žemės ūkiui ir kaimo plėtrai panaudojimo bei padidins ūkių efektyvumą.

2.2. Remiamos veiklos⁴⁰

2.2.1. Žemės ūkio vandentvarka

- Drenažo sistemų ir jų hidrotechninių statinių statyba ir renovacija;
- Dirbtinių vandens telkinių hidrotechninių statinių renovacija;
- Potvynių prevencijos priemonių sistemų statyba ir renovacija;
- Polderių renovacija.

Tinkamos išlaidos:

- Statybos teritorijos paruošimas;
- Išlaidos statybai ar rekonstrukcijai pagal sutartis;
- Naujų statybinių medžiagų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip mokėjimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

2.2.2. Žemės sklypų persikirstymas

- Žemės konsolidacijos projektų organizavimas, parengimas ir įgyvendinimas;
- Naujai suformuotų žemės sklypų teisinė registracija.

Tinkamos išlaidos:

⁴⁰ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu.

- Žemės konsolidacijos projektų organizavimas ir parengimas (įskaitant išlaidas, susijusias su specialių susitikimų ir kelionių organizavimu);
- Kadastriniai matavimai;
- Žemės vertinimas;
- Žemės pirkimo-pardavimo ir nuomos sutarčių parengimo išlaidos;
- Teisinė registracija.

2.2.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

- Konsultavimas dėl paraiškų pagal BPD ir KPP priemones ir tiesioginių išmokų paramai gauti rengimo;
- Konsultavimas dėl higienos ir gyvūnų gerovės standartų taikymo;
- Konsultavimas dėl Gero ūkininkavimo praktikos įgyvendinimo (būtino dalyvaujant schemose pagal KPP priemones „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su agroaplinkosaugos apribojimais“ arba „Agroaplinkosauga“);

Tinkamos išlaidos:

Kompensuojamos išlaidos, tiesiogiai susijusios su konsultavimo paslaugų organizavimu ūkininkams ir kitiems kaimo vietovių gyventojams, įregistravusiems savo valdas teisės aktais nustatyta tvarka, pavyzdžiui konsultavimas verslo (veiklos) plano ruošimo klausimais pagal BPD, KPP priemones ir/ar paraiškų tiesioginėms išmokoms gauti pildymas, ir kt.; taip pat informacinių seminarų ir kitų konsultacinių susitikimų išlaidos.

2.2.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

- Netradicinių žemės ūkio produktų gamyba;
- Kita veikla, skatinanti kaimo gyventojų pajamų didėjimą.

Tinkamos išlaidos:

- Naujos technikos ir įrengimų, įskaitant programinę įrangą, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas;
- Naujų statybinių medžiagų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas;
- Privatinės nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto (gamybinių pastatų ir patalpų), skirto projekto reikmėms, statyba ir rekonstrukcija;
- Per privačius laukus einančių kelių, vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimas ir rekonstrukcija ūkio valdos ribose;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip atlyginimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

2.2.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

- Kaimo turizmas ir poilsio paslaugos;
- Tradiciniai ir netradiciniai amatai.

Tinkamos išlaidos:

- Naujos technikos ir įrengimų, įskaitant programinę įrangą, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas;
- Naujų statybinių medžiagų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas;
- Privatinės nuosavybės teise priklausančio nekilnojamojo turto (gamybinių pastatų ir patalpų), skirto projekto reikmėms, statyba ir rekonstrukcija;
- Per privačius laukus einančių kelių, vietinio vandentiekio ir vietinės kanalizacijos sistemų įrengimas ir rekonstrukcija ūkio valdos ribose;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip atlyginimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

3.1. Žemės ūkio vandentvarka

- Savivaldybės;
- Kaimo bendruomenės.

3.2. Žemės sklypų perskirstymas

- Privačios žemės savininkai;
- Valstybinės žemės valdytojai;
- Licencijuoti žemėtvarkininkai, veikiantys žemės savininkų vardu⁴¹.

3.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

- Žemės ūkio ministro įsakymu nustatyta tvarka Žemės ūkio ministerijos akredituotos kaimo konsultavimo institucijos.

3.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

- Kaimo gyventojai ir ūkininkai, įregistravę savo valdas teisės aktais nustatyta tvarka;
- Žemės ūkio bendrovės ir kooperatinės bendrovės (kooperatyvai)⁴²;
- Privačios įmonės, įregistruotos bei veikiančios kaimo vietovėje ne mažiau kaip 12 mėnesių ir veiklos metu turinčios ne daugiau kaip 50 darbuotojų.

3.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

- Kaimo gyventojai ir ūkininkai, įregistravę savo valdas teisės aktais nustatyta tvarka;
- Žemės ūkio bendrovės ir kooperatinės bendrovės (kooperatyvai)⁴³;
- Privačios įmonės, įregistruotos bei veikiančios kaimo vietovėje ne mažiau kaip 12 mėnesių ir veiklos metu turinčios ne daugiau kaip 50 darbuotojų.

4. Rodikliai ir tikslai

4.1. Rezultato rodikliai

- Finansuotų vandentvarkos projektų skaičius - 40;
- Finansuotų žemės konsolidacijos projektų skaičius - 100;
- Finansuotų ūkių konsultavimo paslaugų projektų skaičius - 10;
- Finansuotų alternatyvios veiklos projektų skaičius - 20;
- Finansuotų kaimo turizmo ir amatų veiklos projektų skaičius - 60.

4.2. Pasekmės rodikliai

- Hektarų, kuriuose buvo pagerintos viešo naudojimo vandentvarkos sistemos, skaičius - 3400;
- Žemės sklypų skaičiaus pokytis, įvykdžius žemės konsolidacijos projektus - 6000;

⁴¹ Įgaliojimas teikti paraišką žemės sklypų perskirstymui per įgaliotą asmenį numatytas, siekiant kiek galima labiau supaprastinti prašymo pateikimo procedūrą paprastam žemės savininkui (-ei), kuris (-i) dažniausiai yra ūkininkas (-ė) ir yra užimtas (-a) savo tiesiogine veikla - ūkininkavimu.

⁴² Pagal Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą (1993 06 01, Nr. I-164, pakeitimas 2002 05 28, Nr. IX-903) ir antrinius teisės aktus.

⁴³ Pagal Kooperatinių bendrovių (kooperatyvų) įstatymą (1993 06 01, Nr. I-164, pakeitimas 2002 05 28, Nr. IX-903) ir antrinius teisės aktus.

- Suteikta konsultavimo paslaugų ūkininkams- 40 000;
- Lovų skaičius kaimo turizmo sodybose – 350;
- Bendrų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (600-1800).

4.3. Poveikio rodikliai

- Papildomų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (700-1760);
- Pajamų pasikeitimas - 4 proc.

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

6. Tinkama teritorija

Lietuva

7. Finansavimo planas

Finansavimas⁴⁴ 2004-2006 (einamosiomis kainomis, tūkst. eurų)

Metai	Iš viso	Viešosios lėšos				Privačios lėšos	EIB paskolos
		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	88292,573	55088,178	39164,446	71,09	15923,732	33204,395	-

Lėšų pasiskirstymas pagal veiklas, proc.:

Žemės ūkio vandentvarka – 27.21;

Žemės sklypų perskirstymas – 8.52;

Konsultavimo paslaugos ūkiams – 13.57;

Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių – 16.90;

Kaimo turizmo ir amatų skatinimas – 33.80.

⁴⁴ Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

7.1. Paramos dydis

Paramą pareiškėjas investuodamas pagal šią priemonę gali gauti kartą per metus ir paraiška dėl kito projekto finansavimo pagal tą pačią priemonę gali būti pateikta tik užbaigus ankstesnįjį projektą.

7.1.1. Žemės ūkio vandentvarka

Parama bus teikiama viešiesiems poreikiams tenkinti ne pelno projektams – iš viso 90 proc. visų tinkamų išlaidų. Maksimali paramos suma - 500 tūkst. eurų.

7.1.2. Žemės sklypų perskirstymas

Žemės sklypų perskirstymas bus vykdomas pagal vieną iš žemėtvarkos projektų rūšių – žemės konsolidacijos projektus.

Šie projektai priskiriami prie viešųjų ne pelno projektų rūšies, todėl šių projektų tinkamos išlaidos bus finansuojamos 100 proc. Maksimali paramos suma - 500 tūkst. eurų.

7.1.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

Viešųjų pelno nesiekiančių institucijų pateiktiems projektams maksimalus paramos dydis gali siekti 90 proc. visų tinkamų kompensuoti išlaidų. Maksimalus paramos dydis - 25 eurai už valandą ir 2 val. konsultavimo paslaugų vienam ūkininkui per vienerius konsultavimo metus. Ūkininkams, dalyvaujantiems „Mažiau palankių ūkininkauti vietovių ir vietovių su agropalinkosaugos apribojimais“ arba „Agroaplinkosaugos“ schemose pagal KPP priemonės bus skirtos 4 valandos konsultacijų ūkininkui per metus. Ūkininkams, planuojantiems dalyvauti priemonėse pagal BPD ir KPP, kurių įgyvendinimui reikalingas verslo planų rengimas suteikiama 32 val. konsultavimo paslaugų ūkininkui per metus, tačiau suteiktų konsultavimo paslaugų vertė neturi viršyti 5 proc. verslo plano vertės.

Pelno siekiančių institucijų pateiktiems projektams maksimalus paramos dydis gali siekti 50 proc. visų tinkamų kompensuoti išlaidų. Maksimalus paramos dydis – 14 eurų už valandą ir 2 val. konsultavimo paslaugų vienam ūkininkui per vienerius konsultavimo metus. Ūkininkams, dalyvaujantiems „Mažiau palankių ūkininkauti vietovių ir vietovių su agropalinkosaugos apribojimais“ arba „Agroaplinkosaugos“ schemose pagal KPP priemonės bus skirtos 4 valandos konsultacijų ūkininkui per metus. Ūkininkams, planuojantiems dalyvauti priemonėse pagal BPD ir KPP, kurių įgyvendinimui reikalingas verslo planų rengimas suteikiama 32 val. konsultavimo paslaugų ūkininkui per metus, tačiau suteiktų konsultavimo paslaugų vertė neturi viršyti 5 proc. verslo plano vertės.

Teikiamų konsultavimo paslaugų įkainiai ir maksimalios galimos suteikti paslaugos dydis vienam ūkininkui per metus turi neviršyti 1500 eurų ir bus nustatytos žemės ūkio ministro įsakymu.

7.1.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

Maksimalus viešosios paramos dydis - 50 proc. visų tinkamų išlaidų. Maksimali paramos suma - 375 tūkst. eurų.

7.1.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

Maksimalus viešosios paramos dydis - 50 proc. visų tinkamų išlaidų. Maksimali paramos suma - 375 tūkst. eurų.

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

1308 Žemės ūkio vandentvarka - 27;

1302 Žemės sklypų perskirstymas – 8.5;

1305 Bazinės paslaugos kaimo ekonomikai ir gyventojams - 13,5;

1307 Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių - 17;

1310 Kaimo turizmo veiklos skatinimas - 27;

1311 Amatų veiklos, susijusios su ūkiais, skatinimas - 7.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.
- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos (Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.
- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.
- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Tinkamumo kriterijai

10.1.1. Žemės ūkio vandentvarka

- Projektas, pasibaigus jo įgyvendinimui, turės atitikti aplinkosaugos reikalavimus, ir turi būti pateiktas aplinkosaugos institucijos išankstinis projekto įvertinimas. Poveikio aplinkai įvertinimas turi būti

atliktas prieš pradėdant investicijas vadovaujantis Lietuvos Respublikos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (atitinkančiu ES direktyvas 85/337/EEB ir 97/11/EB);

- Projekte numatyta veikla bei su ja susijusi investicija turi būti įgyvendinama kaimo vietovėje;
- Pareiškėjas privalo užtikrinti, kad projekte numatytos ir pagal šią programą finansuojamos investicijos tuo pačiu metu nėra finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Numatytos investicijos (įrengimai, statybinės medžiagos, mechanizmai ir paslaugos) turi atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus;
- Pareiškėjas turi tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- Pareiškėjas negali turėti mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui.

10.1.2. Žemės sklypų perskirstymas

- Projektas, pasibaigus jo įgyvendinimui, turės atitikti aplinkosaugos reikalavimus, ir turi būti pateiktas aplinkosaugos institucijos išankstinis projekto įvertinimas. Poveikio aplinkai įvertinimas turi būti atliktas prieš pradėdant investicijas vadovaujantis Lietuvos Respublikos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (atitinkančiu ES direktyvas 85/337/EEB ir 97/11/EB);
- Perskirstomi žemės sklypai turi būti kaimo vietovėse;
- Paraišką apskrities viršininkui dėl konsolidacijos projekto parengimo turėtų pateikti mažiausiai 5 žemės savininkai ar valstybei priklausančios žemės valdytojai;
- Žemės konsolidacijos projekto plotas turėtų būti ne mažesnis kaip 100 ha;
- Pareiškėjas turėtų įrodyti, kad žemės konsolidacijos projektas pagerins projekto teritorijoje esančių žemės sklypų formą ir/arba dydį, ir/arba reljefą, taip pat ūkininkavimui palankesnę ūkių struktūrą (poreikio įgyvendinti žemės konsolidacijos projektą pagrindimas).

10.1.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

- Konsultacinė veikla pagal projektą turi būti skirta ūkininkams ir kitiems kaimo vietovių gyventojams, įregistravusiems⁴⁵ savo valdas įstatymais nustatyta tvarka;
- Pareiškėjas privalo užtikrinti, kad projekte numatyta ir pagal programą finansuotina konsultacinė veikla tuo pačiu metu nebūtų finansuojama iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Pareiškėjas negali turėti mokestinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui;
- Pareiškėjo institucija tvarko apskaitos dokumentus;
- Pareiškėjo institucija privalo būti akredituota Žemės ūkio ministerijos bei pasirašiusi konsultacinių paslaugų sutartis su ūkininkais, įregistravusiais savo valdas įstatymų nustatyta tvarka.

10.1.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

- Paraišką pateikia subjektas, kuris gali gauti paramą pagal šią veiklą, o investicijos privalo būti susijusios su gamyba ar paslaugų teikimu nurodytuose prioritetiniuose sektoriuose;
- Projektas turėtų atitikti šioje priemonėje numatytus tikslus ir uždavinius;
- Projektas ir su juo susijusios investicijos privalo būti įgyvendinamos kaimo vietovėse, remiantis paramos gavėjo ar kooperatinių bendrovių (kooperatyvo) narių žemės ūkio veiklos valdų registracija⁴⁶;
- Turtas, į kurį investuojama, turi būti pareiškėjo nuosavybė;
- Įgyvendintas projektas, priklausomai nuo jo pobūdžio, privalo atitikti aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, veterinarinės ir gyvūnų gerovės reikalavimus bei standartus, kurių laikymąsi įrodo pateikiami dokumentai, išduoti atitinkamų aplinkosaugos ar veterinarinės institucijų. Jei reikia, poveikio aplinkai įvertinimas turi būti atliktas prieš investicijas, vadovaujantis Lietuvos Respublikos poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (atitinkančiu ES direktyvas 85/337/EEB ir 97/11/EB, įskaitant I ir II priedus);
- Pareiškėjas verslo plane⁴⁷ turi įrodyti, kad ūkis ar įmonė, įgyvendinus projektą, atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus⁴⁸;

⁴⁵ Valda turi būti registruota Žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

⁴⁶ Valda turi būti registruota Žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

⁴⁷ Verslo plane turi būti pateikta: verslo plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, rinką ir rinkodarą, produkciją (paslaugas), valdymą ir esamą bei numatomą darbuotojų skaičių, riziką, finansavimą bei projekto naudą. Rekomendacijos verslo planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

- Pareiškėjai privalo užtikrinti, kad projekte numatytos ir pagal šią programą finansuojamos investicijos tuo pačiu metu nėra finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Pareiškėjas negali turėti mokesstinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui;
- Numatomos investicijos (įrengimai, mechanizmai ir paslaugos) turi atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus;
- Pareiškėjas privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- Pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ar kitaip neperduoti kitam asmeniui ar ūkio subjektui už paramos lėšas įgytos nuosavybės mažiausiai penkerius ateinančius metus nuo sprendimo suteikti projektui paramą priėmimo.

10.1.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

- Paraišką pateikia subjektas, kuris gali gauti paramą pagal šią veiklą, o investicijos privalo būti susijusios su gamyba ar paslaugų teikimu nurodytuose prioritetiniuose sektoriuose;
- Projektas turėtų atitikti šioje priemonėje numatytus tikslus ir uždavinius;
- Projektas veikia ir su juo susijusios investicijos privalo būti įgyvendinamos kaimo vietovėse, remiantis paramos gavėjo valdų registracija⁴⁹;
- Turtas, į kurį investuojama, turi būti pareiškėjo nuosavybė;
- Įgyvendintas projektas, priklausomai nuo jo pobūdžio, privalo atitikti aplinkosaugos, higienos, sanitarijos, veterinarijos ir gyvūnų gerovės reikalavimus bei standartus, kurių laikymąsi įrodo pateikiami dokumentai, išduoti atitinkamų aplinkosaugos ar veterinarijos institucijų. Jei reikia, poveikio aplinkai įvertinimas turi būti atliktas prieš investicijas vadovaujantis Poveikio aplinkai vertinimo įstatymu (atitinkančiu ES direktyvas 85/337/EEB ir 97/11/EB, įskaitant I ir II priedus);
- Pareiškėjas verslo plane⁵⁰ turi įrodyti, kad ūkis ar įmonė, įgyvendinus projektą, atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus⁵¹;
- Pareiškėjai privalo užtikrinti, kad projekte numatytos ir pagal šią programą finansuojamos investicijos tuo pačiu metu nėra finansuojamos iš kitų nacionalinių programų ir ES fondų;
- Numatomos investicijos (įrengimai, mechanizmai ir paslaugos) turi atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus;
- Pareiškėjas privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- Pareiškėjas negali turėti mokesstinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui;
- Pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ar kitaip neperduoti kitam asmeniui ar ūkio subjektui už paramos lėšas įgytos nuosavybės mažiausiai penkerius ateinančius metus nuo sprendimo suteikti projektui paramą priėmimo;
- Įgyvendinus investicijas kaimo turizmo ir poilsio zonų kūrimo sektoriuje, kambarių skaičius apgyvendinimui skirtose patalpose privalo neviršyti Lietuvos Respublikos teisės aktuose (Turizmo įstatyme) nustatyto skaičiaus;
- Pareiškėjas įrodo, kad jo ūkis turi potencialias galimybes verstis kaimo turizmo paslaugų teikimu (privaloma pateikti išankstinį nacionalinių turizmo institucijų įvertinimą);
- Jeigu planuojama investuoti į etnografinių kaimų išsaugojimą ir plėtrą (etnoarchitektūros objektų, tradicinio kraštovaizdžio išsaugojimą, tradicinių amatų ir verslų plėtrą, etnokultūrinį turizmą), pareiškėjas turi pateikti Etninės kultūros globos tarybos ekspertų išvadas.

⁴⁸ Ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės gražos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

⁴⁹ Valda turi būti registruota Žemės ūkio ir kaimo verslo registre.

⁵⁰ Verslo plane turi būti pateikta: verslo plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, rinką ir rinkodarą, produkciją (paslaugas), valdymą ir esamą bei numatomą darbuotojų skaičių, riziką, finansavimą bei projekto naudą. Rekomendacijos verslo planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

⁵¹ Ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės gražos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

10.2. Prioritetiniai kriterijai⁵²

10.2.1. Žemės ūkio vandentvarka

- Projektai dėl statinių, kurie kelia didesnę pavojų ar riziką gyventojams ar aplinkai, techninės būklės pagerinimo;
- Projektai, reikalaujantys mažesnių investicijų vienam hektarui;
- Griovių, surenkančių vandenį iš didesnės teritorijos dalies, renovacijos projektai;
- Bendro naudojimo kanalizuočių griovių ir drenažo rinktuvų, jeigu jų skersmuo 20 cm ar didesnis, renovacijos projektai;
- Drenažo sistemų hidrotechninių statinių renovacijos projektai;
- Mažesnė likutinė vieneto vertė/km.

10.2.2. Žemės sklypų perskirstymas

- Projektai, apimantys didesnę galutinių paramos gavėjų skaičių;
- Projektai, kuriuose numatyta daugiau galutinių paramos gavėjų, investuojančių į savo žemės ūkio valdas pagal priemonę „Investicijos į žemės ūkio valdas“;
- Projektai, kurių įgyvendinimas susijęs su kitais kompleksinio teritorijos pertvarkymo uždaviniais: kaimo infrastruktūros plėtra, žemės ūkio paskirties žemės apželdinimu mišku, vietinių kaimo bendruomenių kūrimusi bei kitų žemės ūkio ir kaimo plėtros tikslų ir uždavinių įgyvendinimu, tokių kaip aplinkos apsaugos politika (tai turi atsispindėti žemės konsolidacijos projekto metu pagal žemės konsolidacijos projektavimo metodiką rengiamoje Vietinės kaimo plėtros strategijoje);
- Projektai, kuriuose dalyvauja daugiau jaunųjų ūkininkų.

10.2.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

- Teikti paslaugas didesniai potencialių paramos gavėjų ratui;
- Institucija pareiškėja turi konsultavimo patirties žemės ūkio srityje;
- Institucija, teikianti konsultacijas projekte, turi turėti konsultavimo tinklą, apjungiantį didesnę Lietuvos teritorijos dalį.

10.2.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

- Perėjimas nuo tradicinės žemės ūkio veiklos prie alternatyvios veiklos;
- Naujų darbo vietų skaičius;
- Pareiškėjo patirtis;
- Projektas įgyvendinamas mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse;
- Projektą įgyvendina jaunas ūkininkas;
- Nuosavų lėšų dalis.

10.2.5. Kaimo turizmo ir amatų skatinimas

- Perėjimas nuo tradicinės žemės ūkio veiklos prie alternatyvios veiklos;
- Naujų darbo vietų skaičius;
- Pareiškėjo patirtis;
- Projektas įgyvendinamas mažiau palankiose ūkininkauti vietovėse;
- Projektą įgyvendina jaunas ūkininkas;
- Nuosavų lėšų dalis;
- Investuoti planuojama į etnoarchitektūros ar etnoarcheologinio paveldo objektus.

⁵² Prioritetinių balų dydis bus patvirtintas žemės ūkio ministro įsakymu.

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Priemonės suderinamumas su kitomis BPD priemonėmis

4.1. priemonė. Investicijos į žemės ūkio valdas

Žemės ūkio vandentvarkos ir žemės sklypų perskirstymo veikla sudarys sąlygas modernizuoti ūkius, plečiant infrastruktūrą ir paslaugas.

Žemės sklypų perskirstymo veikla siejasi su kitų BPD prioritetų priemonėmis, konkrečiai su Socialinės ir ekonominės infrastruktūros prioritate išskirtomis priemonėmis, susijusiomis su aplinkosauga, tinkamų gyvenimo sąlygų ir infrastruktūros gerinimu.

Kaimo konsultavimo paslaugų veikla papildo šios priemonės įgyvendinimą.

Veiklos „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ bei „Kaimo turizmo ir amatų skatinimas“ sukurs sąlygas sėkmingai įgyvendinti 4.1 priemonę, plečiant infrastruktūrą ir paslaugas.

4.2. Priemonė. Jaunųjų ūkininkų įsikūrimas

Kaimo konsultavimo paslaugų veikla papildo šios priemonės įgyvendinimą.

4.7. Priemonė. Mokymas

Profesiniu mokymu siekiama plėtoti alternatyvias veiklos rūšis.

4.6. Priemonė. Leader+ pobūdžio priemonė

Smulkaus ir vidutinio verslo plėtra kaimo vietovėse paskatins mokslinių ir techninių žinių bei naujų technologijų naudojimą. Pagal 4.6 priemonę įgyvendinama veikla padės pakeisti žemdirbystę alternatyvia veikla arba imtis turizmo, amatų veiklos.

Ryšys su „Konsultavimo paslaugos ūkiams“ veikla: šių dviejų veiklų derinys pagerins pareiškėjų profesinę kompetenciją ir žinias.

3.4. Priemonė. Viešoji turizmo infrastruktūra ir paslaugos

Kaimo gyventojai, dalyvaujantys turizmo plėtroje, priklausys bendrai turizmo informacijos paramos sistemai ir turizmo infrastruktūrai.

Kitų BPD prioritetų priemonės

4.4 Priemonės įgyvendinimas susijęs su BPD prioriteto „Socialinė ir ekonominė ekonomikos plėtra“ priemonėmis dėl aplinkosaugos, sveikatos apsaugos, o taip pat socialinės ir vietos infrastruktūros.

11.2. Priemonės suderinamumas su KPP priemonėmis

11.2.1. Žemės ūkio vandentvarka

Ryšys su KPP priemone „Parama diegiant ES reikalavimus“: pareiškėjai, kurie įgyvendins investicinius projektus pagal šią BPD priemonę, galės gauti subsidijas už ES standartų įgyvendinimą.

11.2.2. Žemės sklypų perskirstymas

Ši veikla bus glaudžiai susijusi su KPP priemone „Ankstyvas pasitraukimas iš prekinės žemės ūkio gamybos“ dėl ūkių struktūros tobulinimo, taip pat ūkių dydžio padidinimo.

Žemės perskirstymo veikla yra susijusi su KPP priemone „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“. Greta kitų uždavinių, sudėtinis žemės sklypų perskirstymo planas taip pat bus skirtas teritorinio planavimo klausimams, susijusiems su žemėnaudos pasikeitimais.

11.2.3. Konsultavimo paslaugos ūkiams

Ši veikla yra susijusi su visomis KPP priemonėmis, kadangi ji prisideda prie naudos gavėjų pagal KPP priemones įgūdžių ugdymo.

11.2.4. Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių

Ryšys su KPP priemone „Agroaplinkosauga“: pareiškėjai, gaunantys paramą dėl tradicinės žemės ūkio veiklos perorientavimo į ekologinę žemdirbystę, galės pretenduoti į išmokas už kiekvieną ekologinio ūkio hektarą pagal KPP priemonę „Agroaplinkosauga“.

Ryšys su KPP priemone „Parama pusiau natūriniais restruktūrizuojamiems ūkiams“: pareiškėjai, kuriems bus teikiamos subsidijos pagal minėtąją KPP priemonę, bus skatinami kreiptis dėl investicinės subsidijos pagal šią BPD priemonę. Subsidija pagal KPP padės ūkininkams parengti paraiškas ir sukaupti pradinę investiciją stambesniai investiciniai projektai, kuris palengvins perėjimą nuo tradicinio ūkininkavimo prie alternatyvios veiklos, turizmo ar amatų veiklos bei pakels kaimo gyventojų pajamas ir gyvenimo kokybę.

Ryšys su KPP priemone „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“: pareiškėjai, išplėtoję netradicinių žemės ūkio produktų gamybą arba tradicinę žemės ūkio veiklą pakeitę alternatyvia veikla pagal šią BPD priemonę, galėtų gauti subsidiją pagal KPP priemonę „Mažiau palankios ūkininkauti vietovės ir vietovės su aplinkosaugos apribojimais“. Ryšys su KPP priemone „Parama ES reikalavimams vykdyti“: pareiškėjai, kurie gaus paramą investiciniams projektams pagal šią BPD priemonę, galės gauti subsidiją už ES reikalavimų įgyvendinimą.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Visi pagal šią priemonę finansuojami projektai turi atitikti aplinkosaugos reikalavimus.

12.2. Informacinė visuomenė

Kompiuterizavimas kaimo vietovėse vyksta lėtai, dėl to informacijos sklaida ūkininkams yra nepakankama. Reikalavimai baigti kursus pagal Ūkininkavimo pagrindų mokymo programą ir tvarkyti buhalterinę apskaitą skatins informacinių technologijų plėtrą kaimo vietovėse, o tai lems spartų žemės

ūkio valdų augimą, didins jų konkurencingumą, skatins žinių visuomenės plėtrą, gerins gyvenimo kokybę ir diegs šiuolaikinį valdymą.

12.3. Lygios galimybės

Bus užtikrintos lygios galimybės tiek vyrams, tiek moterims, investuojantiems pagal šią priemonę. Lygios galimybės turėtų būti skatinamos „Žemės ūkio ir artimų ekonominės veiklos sektorių įvairinimas, siekiant įvairiapusio ekonominės veiklos pobūdžio ir alternatyvių pajamų šaltinių“ bei „Kaimo turizmo ir amatų skatinimo“ projektų įgyvendinimo metu. Bus siekiama sukurti papildomas darbo vietas moterims sektoriuose, susijusiuose su alternatyvios veiklos plėtra, įskaitant galimybes vaikus auginantiems tėvams dirbti trumpesnę darbo dieną.

12.4. Regioninė plėtra

„Žemės ūkio vandentvarkos“ veiklos įgyvendinimas planuojamas žemei, esančiai perteklinio vandens turinčioje vietovėje.

Investicijos prisideda prie žemės ūkio vandentvarkos ekologinės vertės bei sąlygų gyventi ir dirbti kaimo vietovėse gerinimo.

Žemės konsolidacijos projektų įgyvendinimas prisidės prie gyvenimo sąlygų pagerėjimo kaimo vietovėse, taip pat padidins kaimo gyventojų užimtumą bei pajamas regionuose, kuriuose yra prastesnės sąlygos verstis tradicine žemės ūkio veikla.

Kaimo konsultavimo paslaugų veikla turi teigiamą poveikį visai Lietuvos Respublikos teritorijai. Visi ūkininkai ir kaimo vietovių subjektai turi lygias galimybes pasinaudoti konsultavimo paslauga.

Investicijos į alternatyvią veiklą, turizmą ir tradicinius amatus sukuria geresnes gyvenimo sąlygas, didina užimtumą ir pajamų augimą žemo derlingumo žemės regionuose.

13. Valstybės pagalba

Ši priemonė bus įgyvendinama vadovaujantis 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1257/1999. Bet kokia valstybės pagalba, teikiama pagal šią priemonę, turės atitikti *de minimis* taisyklės, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 70/2001 dėl EB Steigimo sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai, teikiamai smulkioms ir vidutinio dydžio įmonėms.

4.5. PRIEMONĖ. MIŠKŲ ŪKIS

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

Šios priemonės tikslas – išsaugoti ir plėtoti miškų ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas kaimo vietovėse. Taip pat siekiama pagerinti privačių miško valdų infrastruktūrą, didinti jų produktyvumą, galimybes kaimo gyventojams verstis alternatyvia veikla, pagerinti aplinkos kokybę, biologinę įvairovę ir kraštovaizdžio stabilumą.

Priemonės uždaviniai:

- Užtikrinti tvarkų ir subalansuotą miškų tvarkymą ir miškų ūkio plėtrą;
- Išsaugoti ir pagerinti miško išteklius;
- Padidinti miškingų vietovių plotus.

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas – Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 VIII skyrius (29 ir 30 straipsniai), Reglamento (EB) Nr. 445/2002 I skyrius, 8 skirsnio 25 – 28 straipsniai ir II priedo 9 punktas.

Šia priemone siekiama plėtoti miškų ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas kaimo vietovėse, ypač akcentuojant investicijas į privačių miškų sektorių. Šios priemonės tikslas – sukurti privačių miškų sektoriaus plėtos procesui palankias sąlygas siekiant pagerinti ne tik miškų infrastruktūrą, bet ir apvaliosios medienos ruošą. Remiant investicijas į privačių miškų sektorių, planuojama sukurti papildomų įsidarbinimo galimybių ir taip sumažinti nedarbą kaimo vietovėse. Kiti miško produktai, pvz., grybai, uogos, vaistažolės, suteikia galimybę gauti papildomų pajamų kaimo vietovėse.

Didelis dėmesys teikiamas tvarkaus ir subalansuoto miško tvarkymo principams, kraštovaizdžio ir aplinkos gerinimui. Parama turės būti teikiama vadovaujantis Lietuvos miškų priešgaisrinės apsaugos planu, kuriame Lietuvos teritorija suskirstyta pagal miškų gaisringumo rizikos laipsnį.

Lietuvos miškuose buvo įdiegta ir prižiūrima valstybinė priešgaisrinė sistema, susidedanti iš stebėjimo, priešgaisrinių ir kontrolės priemonių, miškų priešgaisrinės apsaugos metodų ir būdų. Už valstybinės miškų priešgaisrinės apsaugos sistemos įgyvendinimą valstybiniuose ir privačiuose miškuose atsako Generalinė miškų urėdija.

Į minėtą planą bus įtrauktas šiuo metu rengiamas dabartinės Lietuvos miškų būklės aprašymas, į kurį įtraukta priešgaisrinė ir stebėjimo sistema, metodai ir būdai, taikomi priešgaisrinei apsaugai miškuose, pagrindiniai uždaviniai, susiję su priešgaisrinės ir stebėjimo sistemų tobulinimu.

Lietuva pasiūlė ES Komisijai visą Lietuvos teritoriją priskirti vidutinės gaisringumo rizikos teritorijai. Be to, atsižvelgdama į šį pasiūlymą, Lietuva pradėjo rengti Miškų priešgaisrinės apsaugos planą –projektą, kuris turi būti baigtas iki 2003 m. pabaigos. Komisijai patvirtinus sąrašą, kuriame visa Lietuvos teritorija suskirstyta pagal miškų gaisringumo rizikos laipsnį, Lietuva atnaujins parengtą Miškų priešgaisrinės apsaugos planą ir išsiųs jį patvirtinti ES Komisijai.

Miškingumo didinimo Lietuvoje metmenys, išdėstyti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane, patvirtintame 2002 m. spalio 29 d. Seimo sprendimu Nr. IX-1154, taip pat Lietuvos miškų ūkio politikoje bei jos įgyvendinimo strategijoje, patvirtintuose aplinkos apsaugos ministro 2002 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 484, parama bus teikiama ir ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimui mišku. Ši priemonė neapima žemės ūkio paskirties žemės apželdinimo mišku, tai finansuojama pagal Kaimo plėtos planą iš Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo (EŽŪOGF) Garantijų dalies.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

- Pagerintas privačių miškų tvarkymas ir sudarytos sąlygos privačių miškų tvarkiai plėtrai;
- Pagerinta sanitarinė ir priešgaisrinė miškų apsauga, padidėję miškingų vietovių plotai;
- Geresnės gyvenimo sąlygos ir padidėjusios kaimo gyventojų pajamos;
- Sukurtos papildomos darbo vietos, sumažėjęs nedarbas.

2.2. Remiamos veiklos

2.2.1. Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiinei ir socialinei vertei padidinti

Ši parama bus teikiama privačių miško valdų infrastruktūrai tobulinti, pavyzdžiui, miško keliams ir jų įrenginiams, sausinimo grioviams ir jų įrenginiams, rekreacinės paskirties įrenginiams ir kitai infrastruktūrai. Bus skatinamas jaunuolynų ugdymas.

2.2.2. Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės

Parama nuo gaisro nukentėjusioms miško vietovėms yra numatyta Lietuvos miškų priešgaisrinės apsaugos plane, kuriame Lietuvos teritorija yra suskirstyta pagal miškų gaisrų rizikos laipsnį. Lietuva pasiūlė ES Komisijai visą Lietuvos teritoriją priskirti vidutinio gaisringumo rizikos laipsniui.

2.2.3. Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti

Parama bus teikiama individualiems ar kooperuotiems projektams, skirtiems racionalizuoti miško kirtimą ir apvaliosios medienos ruošą.

2.2.4. Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku

Parama bus teikiama ne žemės ūkio paskirties žemės, kuri neįeina į Tarybos reglamento (EB) Nr. 1257/31 straipsnyje esančią žemės ūkio paskirties žemės sąvoką, apželdinimui mišku. Tai apims miško žemes, kuriose anksčiau neaugo miškas (miško aikštelės, buvę medienos sandėliai ir t.t.), rekultivuojami karjerai, durpynai, sąvartynai ir kiti privačių valdų žemės plotai, nepriskirti žemės ūkio paskirties žemei⁵³. Ši parama numatoma tik tais atvejais, kai apželdinimas yra suderintas su vietos sąlygomis ir atitinka aplinkosaugos reikalavimus. Parama bus teikiama miško želdinimo projekto rengimui, sodmenų įsigijimui ir jų transportavimui, apželdinimo išlaidoms padengti, įskaitant žuvusių želdinių papildymo ir želdinių apsaugos priemones. Greitos apyvartos želdinių sodinimui, aprašytam Reglamento (EB) Nr. 445/2002 27 straipsnyje, parama bus teikiama tikrai sodinimo išlaidoms kompensuoti.

Tinkamos išlaidos⁵⁴:

Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiinei ir socialinei vertei padidinti

- Infrastruktūros statybos, rekonstrukcijos ar įrengimo išlaidos pagal sutartis su trečiosiomis šalimis, taip pat medžiagų ir įrenginių įsigijimo išlaidos;
- Jaunuolynų ugdymo išlaidos;
- Rekreacinės paskirties įrangos įsigijimo ir montavimo išlaidos;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip mokėjimai architektams, inžinieriams ir konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui - ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

⁵³ Planuojama apželdinti žemė Nekilnojamojo turto kadastre turi būti klasifikuojama kaip ne žemės ūkio paskirties žemė.

⁵⁴ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu. Cheminių medžiagų įsigijimas neremiamas.

Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės

- Konkrečios vietovės gaisrų prevencijos ar stichinių nelaimių plano ar paveiktų miško plotų apželdinimo plano parengimas;
- Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miško plotų sutvarkymo ir išvalymo išlaidos;
- Išlaidos miško sodmenims;
- Apželdinimo darbų kaštai (dirvos paruošimo, sodinimo, žuvusių želdinių papildymo, želdinių apsaugos priemonės);
- Priešgaisrinių prevencinių priemonių išlaidos (priešgaisrinės mineralizuotos juostos, gaisrų stebėjimo bokštai), priešgaisrinės technikos ir įrangos įsigijimas, informacinių ženklų ir stendų įrengimas.

Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti

- Naujos miškų ūkio technikos ir įrangos (motopjūklai, savikrovės priekabos, medvežės, apvaliajai medienai transportuoti skirti sunkvežimiai ir pan.) įsigijimas bei programinės įrangos projekto reikmėms įsigijimas;
- Bendrosios išlaidos, tokios kaip atlyginimai konsultantams, mokėjimai už techninius tyrimus, patentų ir licencijų įsigijimas, bet ne daugiau kaip 10 proc. (sertifikuotiems techniniams tyrimams ir konsultavimui – ne daugiau kaip 5 proc.) ankstesniuose punktuose nurodytų išlaidų.

Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku

- Miško želdinimo plano rengimas;
- Išlaidos miško sodmenims ir jų transportavimui;
- Apželdinimo darbų kaštai (dirvos paruošimo, apželdinimo, žuvusių želdinių papildymo⁵⁵ ir želdinių apsaugos priemonės⁵⁶).

1 lentelė. Maksimalūs išmokų dydžiai, eurai/ha

	Maksimali parama apželdinimui mišku⁵⁷, eurai/ha	Papildomos išlaidos želdinių apsaugos priemonėms
Spygliuočių miškas su lapuočių priemaiša iki 30 %	995	575
Spygliuočių miškas su lapuočių priemaiša iki 50 %	1143	575
Lapuočiai miške sudaro iki 80 %	1375	575
80 - 100 % lapuočių miškas	1527	575

2 lentelė. Išmokų apskaičiavimo duomenys

Veikla	Mato vienetas	Vieneto kaina, eurai	Maksimalus tankumas, sodmenys/ha	Išlaidos iš viso, eurai/ha
1. Miško želdinimo plano parengimas	Eurų/ha			25
2. Dirvos paruošimas	Eurų/ha			75

⁵⁵ Žuvusių želdinių papildymo išlaidos gali sudaryti ne daugiau kaip 30 proc. pasodintų sodmenų, pasėtų sėklų ir sodinimo ar sėjimo veiklos išlaidų. Tik stichinių nelaimių (sausros, šalnos ir pan.) atveju šios išlaidos galėtų siekti 50% sodmenų/sėklų išlaidų. Šios išlaidos įtrauktos į mokėjimą už apželdinimą mišku.

⁵⁶ Šios išlaidos bus kompensuojamos pagal realias išlaidas, bet negali viršyti maksimalaus dydžio, pateikto 1 lentelėje. Cheminių medžiagų įsigijimas neremiamas.

⁵⁷ Apželdinimo išmokos turi būti apskaičiuotos pagal realias išlaidas ir negali viršyti lentelėje pateikto maksimalaus dydžio. Išmokos turi būti mokamos po apželdinimo pateikus realias išlaidas patvirtinančius dokumentus.

3. Sodmenų išlaidos: ⁵⁸				
Pušys	Eurų/tūkst. sodmenų	35	5500	192
Eglės	Eurų/tūkst. sodmenų	100	4500	450
Maumedžiai	Eurų/tūkst. sodmenų	750	4500	3375
Ažuolai	Eurų/tūkst. sodmenų	550	3500	1925
Beržai	Eurų/tūkst. sodmenų	88	4000	352
Uosiai	Eurų/tūkst. sodmenų	125	3500	438
Liepos, klevai	Eurų/tūkst. sodmenų	750	4000	3000
Juodalksniai	Eurų/tūkst. sodmenų	88	4500	396
4. Greitai augančios medžių rūšys:				
Drebulės	Eurų/tūkst. sodmenų	43	20 000	860
Gluosniai	Eurų/tūkst. sodmenų	43	20 000	860
5. Sėklos:				
Pušų	Eurų/1kg	260	0.5	130
Eglių	Eurų/1kg	170	0.5	85
Gilės	Eurų/1kg	1.5	60	90
6. Spygliuočių sodinimo įkainiai	Eurų/tūkst. sodmenų	25	5000	125
7. Lapuočių sodinimo įkainiai	Eurų/tūkst. sodmenų	33	3900	129
8. Sodmenų transportavimas ⁵⁹	Eurų/1 km			
9. Spygliuočių sėklų sėjimas (rankomis)	Eurų/1 kg	50	0.5	25
10. Gilių sėjimas (rankomis)	Eurų/1 kg	1.5	60	90

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

Privačių miško valdų savininkai ar jų asociacijos⁶⁰, savivaldybės - visos veiklos;

Valstybinių miškų valdytojai – tik 2.2.2 veikla;

⁵⁸ Sodmenų skaičius vienam hektarui apskaičiuojamas pagal rūšies sudėtį; po to atitinkamai apskaičiuojamos išlaidos.

⁵⁹ Maksimalios sodmenų transportavimo išlaidos yra 0,25 eurų/km. Maksimalus kompensuotinas atstumas - 300 km.

⁶⁰ Asociacijos – tai miško savininkų asociacijos, kooperatyvai ar kitos privačių miškų savininkus vienijančios organizacijos, kurios siekia padėti savo nariams pagerinti jų valdomų miškų tvarkymą.

2.2.4 veiklai - tik žemių savininkai;

Priešgaisrinėms prevencinėms priemonėms (priešgaisrinės technikos ir įrangos įsigijimas, informacinių ženklų ir stendų įrengimas) pagal veiklą 2.2.2 – tik valstybinių miškų valdytojai, atsakingi už miško sanitarinę ir priešgaisrinę apsaugą visų nuosavybės formų miškuose.

4. Rodikliai ir tikslai

4.1. Rezultato rodikliai.

- Finansuotų projektų skaičius (visos veiklos rūšys) - 280;
- Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti - 160;
- Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės - 30;
- Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti - 20;
- Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku - 70.

4.2. Pasekmės rodikliai

- Apželdintas plotas - 1000 ha;
- Bendrų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius (100-200).

4.3. Poveikio rodikliai

- Papildomų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius – 200.

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

6. Tinkama teritorija

Lietuva

7. Finansavimo planas

Finansavimas⁶¹ 2004-2006 (einamosiomis kainomis, tūkst. eurų)

Metai	Iš viso	Viešosios lėšos				Privačios lėšos	EIB paskolos
		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	8655,773	6321,728	4629,939	73,23	1691,789	2334,045	-

Lėšų pasiskirstymas pagal veiklas, proc.:

⁶¹ Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

Investicijos, skirtos miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti – 30.22;

Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės – 28.86;

Investicijos, skirtos miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti – 26.23;

Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku – 14.69.

7.1. Paramos dydis

Numatytas paramos dydis:

- Pagal 2.2.1 veiklą projektams, skirtiems privačioms miško valdoms, bus kompensuojama 75 proc. visų tinkamų išlaidų. Maksimali parama – ne daugiau kaip 100 tūkst. eurų;
- Pagal 2.2.2 veiklą projektams, skirtiems viešiesiems poreikiams tenkinti, bus kompensuojama 100 proc. visų tinkamų išlaidų. Maksimali parama – ne daugiau kaip 500 tūkst. eurų;
- Pagal 2.2.3 veiklą pelno siekiantiems projektams, skirtiems individualių paramos gavėjų ar jų grupių verslo plėtrai, bus kompensuojama 50 proc. visų tinkamų išlaidų. Maksimali parama – ne daugiau kaip 200 tūkst. eurų;
- Pagal 2.2.4 veiklą privačių valdų apželdinimo mišku projektams bus kompensuojama 90 proc. visų tinkamų išlaidų, tačiau jos negalės viršyti maksimalaus mokėjimo dydžio, nurodyto 1 lentelėje. Maksimali parama apželdinimo projektams – ne daugiau kaip 200 tūkst. eurų;
- Maksimali parama projektams, apimantiems visas aukščiau nurodytas veiklos rūšis – ne daugiau kaip 500 tūkst. eurų vienam projektui kartą per metus.

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

121 Investicijos į miško valdas – 30.22;

122 Miško produktų kirtimo, apdirbimo ir rinkodaros gerinimas –26.23;

125 Stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimas ir prevencinės priemonės –28.86;

126 Ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku – 14.69.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas

ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.

- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos (Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.
- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.
- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Tinkamumo kriterijai

10.1.1. Tinkamumo kriterijai, taikytini projektams, skirtiems miško ekonominei, ekologiškai ir socialinei vertei padidinti.

- Pareiškėjas, galintis pretenduoti gauti investiciją, turi turėti privačią nuosavybę patvirtinančius dokumentus, apibrėžtus teisės aktuose;
- Pareiškėjas veiklos plane⁶² turi įrodyti aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi, taip pat valdos atitikimą ekonominio gyvybingumo kriterijus⁶³ įgyvendinus projektą;
- Veiklos planas negali prieštarauti teisės aktuose miško valdoms numatytiems apribojimams ir turi būti suderintas su Regiono aplinkos apsaugos departamentu.

10.1.2. Tinkamumo kriterijai, taikytini projektams, skirtiems stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimui ir prevencinėms priemonėms

- Minimalus stichinių nelaimių ar gaisrų paveiktas plotas, siekiant gauti paramą miškui atkurti, turi būti ne mažesnis kaip 0,5 ha;
- Projektas negali prieštarauti teisės aktuose miško valdoms numatytiems apribojimams; projektas turi būti suderintas su Regiono aplinkos apsaugos departamentu.

10.1.3. Tinkamumo kriterijai, taikytini projektams, skirtiems miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti

- Pareiškėjas verslo plane⁶⁴ turi įrodyti aplinkosaugos reikalavimų laikymąsi, taip pat valdos atitikimą ekonominio gyvybingumo kriterijams⁶⁵ įgyvendinus projektą;
- Pareiškėjas negali turėti mokesstinės nepriemokos Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui;
- Pareiškėjas privalo tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;
- Numatomos investicijos (įrengimai, mechanizmai ir paslaugos) turi atitikti ES teisės aktų nustatytus saugos reikalavimus.
- Pareiškėjas, kuriam pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus priklauso atlikti savo veiklos auditą, privalo pateikti audito patvirtintas finansines ataskaitas ir audito išvadas už praėjusius finansinius metus;

⁶² Veiklos plane turės būti pateikta: veiklos plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, technologijas ir aplinkosaugą, investicijas ir finansavimą, projekto vykdytojus ir jų kompetenciją, projekto naudą. Rekomendacijos veiklos planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

⁶³ Investicijų atveju ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės grąžos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

⁶⁴ Verslo plane turi būti pateikta: verslo plano santrauka, duomenys apie ūkio subjektą, rinką ir rinkodarą, produkciją (paslaugas), valdymą ir esamą bei numatomą darbuotojų skaičių, riziką, finansavimą bei projekto naudą. Rekomendacijos verslo planui bus patvirtintos žemės ūkio ministro įsakymu.

⁶⁵ Investicijų atveju ekonominio gyvybingumo lygis nustatomas vadovaujantis šiais kriterijais: skolos, bendrasis likvidumo, paskolų padengimo, pelningumo rodikliai, projekto vidinės grąžos norma. Visi rodikliai turi atitikti minimalias (maksimalias) reikšmes, nustatytas žemės ūkio ministro įsakyme (2004-02-27, Nr. 3D-73).

- Pareiškėjas įsipareigoja nekeisti projekto įgyvendinimo vietos ir sąlygų, neparduoti ar kitaip neperduoti kitam asmeniui ar ūkio subjektui už paramos lėšas įgytos technikos, įrangos bei programinės įrangos mažiausiai penkerius ateinančius metus nuo sprendimo suteikti projektui paramą priėmimo;

10.1.4. Tinkamumo kriterijai, taikytini ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimui mišku

- Apželdinimui mišku skirta vietovė turi priklausyti privatiems žemės savininkams, savivaldybėms ar jų asociacijoms;
- Pareiškėjas iš rajono žemėtvarkos skyriaus turi gauti leidimą miškui veisti. Be to, turi būti parengtas miško želdinimo projektas, kurį tvirtina Regiono aplinkos apsaugos departamentas. Abu dokumentai drauge su paraiškos forma turi būti pateikti Nacionalinei mokėjimo agentūrai;
- Miško želdinimo projekte turi būti nurodytos želdinimui numatytos medžių rūšys, želdinių sudėtis, tankumas ir sodmenų kiekis pagal kiekvieną medžių rūšį, želdinimo metodas ir želdinimo apsaugos priemonės. Projektas turi būti parengtas vadovaujantis Aplinkos ministerijos išleistomis rekomendacijomis. Pasirenkant medžių rūšis, turėtų būti atsižvelgiama į dirvožemio sąlygas;
- Miško želdiniuose turi būti numatyta mažiausiai 20 proc. lapuočių medžių rūšių. Parama nebus suteikiama veisiant grynus spygliuočių želdinius.

10.2. Prioritetiniai kriterijai

Jeigu paraiška atitinka visus apibrėžtus tinkamumo kriterijus, ji turi būti įvertinta pagal žemiau išvardintus prioriteto kriterijus:

Nr.	Prioritetinis kriterijus	Balų skaičius
Kriterijai, taikytini projektams, skirtiems miško ekonominei, ekologinei ir socialinei vertei padidinti		
1.	Miško valdos, siekiančios pretenduoti į paramą, plotas yra ne mažesnis kaip 4 ha	30
2.	Jaunuolynų ugdymas	20
3.	Paraišką paramai gauti pateikė privačių miško savininkų asociacija	20
4.	Remtina miško valda priskiriama II miškų grupei ⁶⁶	20
5.	Miško valda, galinti pretenduoti į investicijas, turi parengusi galiojantį miškotvarkos projektą	10
	Iš viso:	100
Kriterijai, taikytini projektams, skirtiems stichinių nelaimių ir gaisrų paveiktų miškų atkūrimui ir prevencinėms priemonėms		
1.	Šios veiklos projektas skirtas privačiai miško valdai	60
2.	Į paramą galintis pretenduoti pareiškėjas yra valstybinių miškų valdytojas, atsakingas už miško sanitarinę ir priešgaisrinę apsaugą visų nuosavybės formų miškuose	40
	Iš viso:	100
Kriterijai, taikytini projektams, skirtiems miško kirtimui, medienos ruošai pagerinti ir racionalizuoti		
1.	Pareiškėjas yra privačios miško valdos savininkas, turintis ne mažiau kaip 10 ha miško	50
2.	Pareiškėjas pagamina ir (arba) pateikia rinkai ne mažiau kaip 5 tūkst. m ³ apvaliosios medienos per vienerius metus	30
3.	Pareiškėjas yra asocijuotas organizacijos, siekiančios padėti privatiems miško valdų savininkams taikyti tvarkios miškotvarkos principus jų miškuose, narys	20
	Iš viso:	100

⁶⁶ Lietuvos Respublikos miškų įstatymas apibrėžia II miškų grupę kaip specialiosios paskirties miškus, kurie skirstomi į ekosistemų apsaugos miškus ir rekreacinius miškus.

Kriterijai, taikytini ne žemės ūkio paskirties žemės apželdinimui mišku		
1.	Lapuočių medžių dalis želdiniuose didesnė nei 30 proc. (už papildomus 5 proc. – po vieną papildomą balą)	Maks. 50
2.	Apželdinimo mišku plotas ne mažesnis kaip 1 ha (už kiekvieną papildomą hektarą – po 2 papildomus balus)	20
3.	Apželdinimas mišku, priežiūra ir apsaugos veikla planuojama nenaudojant jokių cheminių medžiagų	20
4.	Paraišką pateikė asociacija	10
	Iš viso:	100

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Priemonės suderinamumas su kitomis BPD priemonėmis

4.1. Priemonė. Investicijos į žemės ūkio valdas

Miškų ūkį remianti priemonė yra glaudžiai susijusi su 4.1 priemone, nes dalis aktyvia žemės ūkio veikla užsiimančių savininkų tuo pačiu metu yra privačių miškų savininkai. Parama jiems užtikrins papildomas pajamas ir alternatyvios veiklos galimybę.

Kitų BPD prioritetų priemonės

Šios priemonės įgyvendinimas yra susijęs su kitomis BPD prioritetų priemonėmis, o ypač su „Socialinės ir ekonominės infrastruktūros plėtros“ prioriteto priemonėmis, nagrinėjančiomis aplinkosaugos, sveikatos apsaugos, socialinės ir vietos infrastruktūros klausimus, taip pat su „Žmogiškųjų išteklių plėtros“ prioritetu, susijusiu su kaimo gyventojų perkvalifikavimu bei profesiniu mokymu.

11.2. Priemonės suderinamumas su KPP priemonėmis

Ši priemonė glaudžiai susijusi su Kaimo plėtros plano priemone „Žemės ūkio paskirties žemės apželdinimas mišku“. Abiem priemonėmis siekiama tų pačių uždavinių, susijusių su subalansuota miškotvarkos plėtra, kraštovaizdžio išsaugojimu, alternatyviomis veiklos galimybėmis.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Ši priemonė paskatins aplinkosaugos valdymo metodų įgyvendinimą, kraštovaizdžio ir aplinkos kokybės gerinimą.

12.2. Informacinė visuomenė

Informacinių technologijų plėtra sąlygos spartesnę ekonomiką, įskaitant ir miškų ūkio, augimą. Miško valdų savininkai gali įsigyti programinę įrangą, kuri jiems padės naudotis moderniomis vadybos technologijomis.

12.3. Lygios galimybės

Įgyvendinant šią priemonę, bus skatinamos abiejų lyčių lygios galimybės - moterims siekiama sukurti papildomų darbo vietų sektoriuose, glaudžiai susijusiuose su žemės ūkio veiklos įvairinimu, įskaitant nepilnos darbo dienos galimybę auginančioms vaikams.

12.4. Regioninė plėtra

Investicijos prisidės prie miškų ūkio komercinės veiklos plėtros ir stiprinimo tuose regionuose, kuriuose miškai užima didesnę dalį teritorijos, ir kuriuose pajamos iš tradicinių ūkininkavimo šakų yra nepakankamos. Ši priemonė duos teigiamų rezultatų veiklos įvairinimui, taip pat turės įtakos kaimo gyventojų pajamų ir užimtumo augimui.

13. Valstybės pagalba

Ši priemonė bus įgyvendinama vadovaujantis 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1257/1999. Bet kokia valstybės pagalba, teikiama pagal šią priemonę, turės atitikti *de minimis* taisyklės, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 70/2001 dėl EB Steigimo sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai, teikiamai smulkioms ir vidutinio dydžio įmonėms.

4.6. PRIEMONĖ. LEADER+ POBŪDŽIO PRIEMONĖ

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

Šios priemonės tikslas - skatinti kaimo plėtrą ugdant ir stiprinant vietos gyventojų gebėjimą dirbti kartu ir įgyvendinti prioritetinius poreikius, pasinaudoti galimybe plėtoti vietines iniciatyvas, įgyti žinių ir patirties, kurios reikalingos Europos Sąjungos LEADER pobūdžio veiklai vykdyti.

Specialieji šios priemonės uždaviniai:

- Sukurti institucinę struktūrą ir ugdyti gebėjimus, skatinančius kaimo gyventojų ir bendruomenių potencialą per programas, nukreiptas į bendruomenės plėtrą;
- Teikti techninę paramą kaimo vietovių studijoms parengti;
- Teritoriniu pagrindu sukurti integruotas plėtros strategijas;
- Teikti paramą paraiškų parengimui ir bandomųjų vietovių strategijų įgyvendinimui;
- Skatinti ir stiprinti tarptautinį vietos veiklos grupių (VVG) bendradarbiavimą.

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas - Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 IX skyriaus a punktas ir naujas 33 straipsnio f punktas, 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimas (2000/C139/05).

Kaimo vietovėse nuolat vyksta ekonominiai bei socialiniai pokyčiai. Nepaisant to, būtina stiprinti kaimo gyventojų iniciatyvumą, institucijų administracinius gebėjimus bei didinti finansinius išteklius. Taip pat būtina, kad kaimo bendruomenės būtų įtrauktos į sprendimų priėmimą kaimo plėtros klausimais.

Vadovaujantis ES šalių narių patirtimi, kaimo bendruomenės bus skatinamos aktyviai dalyvauti kaimo plėtros procesuose. Remiantis Leader+ metodika, grindžiama „iš apačios į viršų“ principu, bus siekiama tobulinti kaimo žmonių gebėjimus inicijuoti pokyčius kaimo vietovėje.

Lietuvoje numatyta taikyti abiejų EK šalims kandidatėms pasiūlytų LEADER+ iniciatyvos įgyvendinimo alternatyvų suderintą modelį. Taikant šį modelį, ugdomi LEADER+ iniciatyvai įgyvendinti reikalingi įgūdžiai, ypač didelį dėmesį skiriant institucijų administracinių ir metodinių gebėjimų stiprinimui, kaimo vietovių studijoms, vietos veiklos grupių (VVG) sukūrimui bei atrankai, teritorinių strategijų parengimui ir jų įgyvendinimui. Šis pasirinkimas grindžiamas prielaida, kad iki šiol įgyvendinti valstybinių ir savivaldos institucijų projektai, vykdyti kartu su projektų partneriais iš kitų Europos Sąjungos šalių, jau leidžia manyti, kad šalyje yra atliktas tam tikras parengiamasis darbas kai kuriose bandomosiose vietovėse, kur buriasi kaimo bendruomenės, pasirengusios kartu spręsti integruotus kaimo plėtros klausimus. Atrinktos bandomosios VVG taip pat galėtų dalyvauti daugiašalio bendradarbiavimo projektuose pagal Leader+ II veiksmą, kaip numatyta 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimo 13 punkte.

Be to, valstybinės institucijos bei atrinktos bandomosios VVG galės naudotis naujomis „Kaimo vietovių plėtros tyrimų ir stebėjimo punkto“ siūlomomis paslaugomis, numatytomis 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimo 23 punkte. Minėtos institucijos ir VVG galės pasinaudoti šiame punkte kaupiamą patirtimi, mokslinėmis ir techninėmis žiniomis kaimo plėtros srityje, o taip pat pasidalinti savo pačių patirtimi, kas ypač akcentuojama LEADER+ pobūdžio priemonėje.

Numatoma, kad Leader+ pobūdžio priemonė darys poveikį viso BPD įgyvendinimui. Jos dėka turėtų būti sustiprinti kaimo žmonių gebėjimai kaip galima geriau pasinaudoti BPD priemonių, kurios skirtos kaimo vietovių plėtrai ir finansuojamos iš ES struktūrinių fondų lėšų, teikiama parama. Šiuo būdu LEADER+ pobūdžio priemonė papildys kitas BPD priemones ir prisidės prie jų sėkmingo įgyvendinimo.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

- Padidėjusi kaimo bendruomenių geba dalyvauti kaimo plėtros iniciatyvose;
- Padidėjusi VVG geba įgyvendinti kaimo plėtros iniciatyvas;
- Sudarytos sąlygos partnerystei ir bendroms iniciatyvoms kaime steigtis;
- Papildomos galimybės plėtoti alternatyvias pajamas teikiančias veiklas;
- Palankesnės sąlygos kaimo gyventojų pajamoms didėti ir pragyvenimo lygiui gerinti;
- Sumažėjęs nedarbo lygis kaime;
- Jaunimo įtraukimas į kaimo plėtros iniciatyvas.

Apibendrinant, šios priemonės tikslas yra įvaldyti LEADER+ metodiką, įgyvendinant integruotas kaimo plėtros strategijas, parengtas vadovaujantis teritorijos vientisumo principu. Kadangi Leader+ priemonė Lietuvoje yra bandomojo pobūdžio, ją įgyvendinant didelis dėmesys bus teikiamas veiksloms, skirtoms įgūdžiams įgyti.

2.2. Remiamos veiklos

2.2.1. Veiklos, susijusios su įgūdžių įgijimu:

- Techninė parama kaimo vietovių studijoms, jų vertinimui ir integruotų bandomųjų strategijų parengimui, atsižvelgiant į susijusių gyventojų poreikius;
- Gyventojų informavimas ir mokymas, siekiant skatinti aktyvų jų dalyvavimą kaimo plėtros procese;
- Administratorių, bendruomenės ir VVG narių mokymai, susiję su gebėjimų ugdymu partnerystės kūrimo, administravimo bei finansų tvarkymo srityse;
- Informacinės, metodinės medžiagos parengimas ir platinimas bei įgytos patirties sklaida.

2.2.2. Veiklos, susijusios su bandomosiomis integruotomis strategijomis:

- Integruotų bandomojo pobūdžio kaimo plėtros strategijų, kurias parengė Vietos veiklos grupės, pagal 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimo 12 ir 14 punktuose nurodytus principus (ypač, vietovei (14.1) ir plėtros strategijai (14.2) taikomais kriterijais), pasirinkimas ir įgyvendinimas;
- Dalyvavimas daugiašaliuose bendradarbiavimo projektuose, remiantis 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimo 15 - 18 punktuose išdėstytais principais. Paprastais pasikeitimams įgyta patirtimi parama nebus teikiama;
- Sukauptos patirties iš „Kaimo vietovių plėtros tyrimų ir stebėjimo punkto“ pritaikymas (žr. 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimo 23 punktą) ir dalyvavimui šio punkto veikloje.

Tinkamos išlaidos⁶⁷:

2.3.1. Veiksloms, susijusioms su įgūdžių įgijimu:

- Išlaidos vietovės analizei atlikti ir bandomojo pobūdžio strategijai parengti;
- Kaimo gyventojų informavimo ir mokymo išlaidos;
- Išlaidos administratorių, bendruomenės ir VVG narių mokymams, susijusiems su gebėjimų ugdymu partnerystės kūrimo, administravimo bei finansų valdymo srityse;
- Išlaidos informavimo, metodinės medžiagos rengimui ir platinimui bei įgytos patirties sklaidai.

2.3.2. Veiksloms, susijusioms su bandomosiomis integruotomis strategijomis:

- Išlaidos, skirtos VVG strategijoms įgyvendinti ir vietos projektams paremti;
- VVG administravimo išlaidos (administravimo išlaidos negali viršyti 15 proc. visos VVG skirtos paramos), įgytos patirties sklaidos, vertinimo ir tarptautinio bendradarbiavimo išlaidos;
- Išlaidos, susijusios su sukauptos patirties iš „Kaimo vietovių plėtros tyrimų ir stebėjimo punkto“⁶⁸ pritaikymu ir dalyvavimu šio punkto veikloje.

⁶⁷ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu.

⁶⁸ Kaip numatyta 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešimo 23 punkte.

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

Veikloms, skirtoms įgūdžiams įgyti: valstybinės ir privačios institucijos, nevyriausybinės organizacijos bei kaimo ir mažų miestelių bendruomenių grupės;

Veikloms, skirtoms bandomosioms integruotoms strategijoms: vietos veiklos grupės (VVG).

4. Vertinimo rodikliai

4.1. Rezultatu rodikliai

- Mokymo kursų skaičius - 180;
- Parengta strategijų - 30;
- Vietos veiklos grupių skaičius - 7;
- Finansuotų projektų skaičius:

Veikloms, skirtoms įgūdžiams įgyti - 50;

Veikloms, skirtoms bandomosioms integruotoms strategijoms - 70.

4.2. Pasekmių rodikliai

- Apmokytų žmonių skaičius – 2700;
- Bendrų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius - 70.

4.3. Poveikio rodikliai

- Kaimo žmonių požiūrio, susijusio su naujomis kaimo plėtros galimybėmis ir būtinumu imtis veiksmų vystant kaimo plėtrą, pokytis;
- Kaimo bendruomenių aktyvumo kaimo plėtros veikloje pokytis;
- Papildomų sukurtų/išlaikytų darbo vietų skaičius – 50.

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

6. Tinkama teritorija

Lietuva

7. Finansavimo planas

Finansavimas⁶⁹ 2004 – 2006 m. (*einamosiomis kainomis, tūkst. euru*)

⁶⁹ Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

Metai	Iš viso	Viešosios lėšos				Privačios lėšos	EIB paskolos
		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	2714,591	2714,591	2035,944	75,00	678,647	-	-

7.1. Paramos dydis

Visos lėšos pasiskirsto taip:

Veikloms, susijusioms su įgūdžių įgijimu - 60 proc.;

Veikloms, susijusioms su bandomosiomis integruotomis strategijomis - 40 proc.

Paramos dydis veikloms, susijusioms su įgūdžių įgijimu – 100 proc. visų tinkamų išlaidų.

Paramos dydis veikloms, susijusioms su bandomosiomis integruotomis strategijomis:

- Parama VVG – administravimo išlaidos negali viršyti 15 proc. visos VVG skirtos paramos sumos;
- Parama vietos projektams:

a) Pelno projektams – 50 proc. visų tinkamų išlaidų;

b) Ne pelno projektams – 90 proc. visų tinkamų išlaidų.

Viešasis bendras finansavimas: grynaisiais pinigais ir/arba natūra (finansuotojo išmokamomis išmokomis).

Privatus bendras finansavimas: grynaisiais pinigais ir/arba natūra, pavyzdžiui, savanorišku darbu.

Leader + pobūdžio priemonė neremia investicijų į infrastruktūrą, turto ar rizikos kapitalą. Kai iniciatyva yra nedidelės apimties ir bandomojo pobūdžio arba padeda įgyvendinti kitą bandomojo pobūdžio iniciatyvą, ribota parama investicijoms į infrastruktūrą gali būti suteikiama. Maksimali paramos suma gali būti 10 tūkst. eurų.

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

1305 Pagrindinės paslaugos kaimo žmonėms ir ūkiui - 40;

1306 Kaimų renovacija ir plėtra bei kaimo paveldo apsauga ir išsaugojimas - 25;

22 Socialinė integracija - 5;

353 Natūralios aplinkos apsauga, jos gerinimas ir atkūrimas - 25;

354 Kultūrinio paveldo išsaugojimas ir atkūrimas - 5.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.
- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos (Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.
- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.
- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

Pastabos:

Pagal pateiktų strategijų vertinimo rezultatus, 2004 - 2006 m. programavimo laikotarpiu bus atrinkta iki 7 VVG. Pirmąjį 2005 m. pusmetį Įgyvendinančioji institucija paskelbs kvietimus paraiškoms pateikti. Atrankos procedūrą vykdys Projektų atrankos komitetas, vadovaudamasis Tarpinės institucijos nustatyta tvarka. Sprendimą dėl VVG atrankos priims Projektų atrankos komitetas.

Atrinkus VVG, vietos projektų paraiškos yra teikiamos VVG, kurios yra atsakingos už pirminio sprendimo priėmimą ir jo parengimą Įgyvendinančiajai institucijai. Po to VVG savo sprendimą bei visus reikalingus dokumentus teikia Įgyvendinančiajai institucijai oficialiam sprendimui priimti. Įgyvendinančioji institucija gali atmesti VVG priimtą sprendimą tik tuo atveju, jeigu prieštaraujama ES reglamentams ir/arba Lietuvos Respublikos įstatymams arba yra akivaizdžiai nesilaikoma BPD nustatytų reikalavimų.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Bendrieji tinkamumo kriterijai veikloms, skirtoms įgūdžiams įgyti:

Vykdamas veiklą „Techninė parama kaimo vietovių studijoms“, vietos veikėjai, kurdami bandomąją strategiją ir ketinantys suburti VVG, gali kreiptis dėl Žemės ūkio ministerijos patvirtintos paramos sumos. Tam, kad gautų finansavimą, VVG ketinanti tapti grupė privalo būti įregistruota ir dalyvavusi su Leader projektų valdymu susijusiuose ir Žemės ūkio ministerijos patvirtintuose mokymuose.

Vykdamas kitas veiklas, skirtas įgūdžiams įgyti, pareiškėjas privalo būti institucija arba organizacija, užsiimanti mokslo, mokymo, konsultavimo arba informavimo veikla ir būti įregistruota Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

10.2. Bendrieji tinkamumo kriterijai veikloms, skirtoms bandomosioms integruotoms strategijoms:

Visos teikiamos strategijos turi atitikti tinkamumo kriterijus, kaip nurodyta 2000 m. balandžio 14 d. Komisijos pranešime. Kitu atveju jos nebus vertinamos pagal 10.3 punkte išdėstytus specifinius atrankos kriterijus:

- Teisiniu pagrindu sukurta partnerystė, kurios atstovaujamoji ir sprendimų priėmimo sudėtis yra tokia:
 - a) Ne mažiau kaip 50 proc. vietos partnerystės turi sudaryti ekonominiai ir socialiniai partneriai bei asociacijos;
 - b) Iki 25 proc. – verslo atstovai;
 - c) Iki 25 proc. – vietos valdžios atstovai.
- Turi būti įrodyta, kad partnerystė turi administravimo, metodinių ir finansų valdymo gebėjimų vykdyti LEADER+ pobūdžio priemonę ir administruoti viešąsias lėšas;
- Pasirinkta teritorija apima kaimo vietovę, kurios gyventojų skaičius siekia nuo 10.000 – 100.000, įskaitant mažus miestelius, kurių gyventojų skaičius neviršija 6000;
- Ta pati teritorija negali priklausyti daugiau negu vienai VVG.
- Integruota plėtros strategija turi būti parengta pagal vieną iš šių temų:
 - a) Techninių ir mokslinių žinių bei naujų technologijų panaudojimas, kad kaimo vietovių produkcija ir paslaugos taptų konkurencingesnės;
 - b) Gyvenimo kokybės kaimo vietovėse gerinimas;
 - c) Vietinės produkcijos vertės didinimas, bendromis kaimo gyventojų pastangomis lengvinant smulkių gamybos vienetų išėjimą į rinką;
 - d) Tinkamiausias gamtos ir kultūros išteklių panaudojimas, įskaitant Europos Sąjungos buveinių, atrinktų pagal „Natura 2000“ programą⁷⁰, vertės didinimą .
- Pagal plėtros strategiją ir siūlomos veiklos programą projektai tuo pačiu metu negali būti remiami pagal kitus Struktūrinius fondus, Kaimo plėtros programą, PHARE arba kitas Bendrąsias žemės ūkio politikos Garantijų dalies schemas. Tačiau neatmetama galimybė, kad VVG, baigusi vieną projektą ir norėdama imtis kito, galės prašyti paramos iš kitų struktūrinių fondų.

10.3. Specialieji atrankos kriterijai

Visos paraiškos, kurios atitinka tinkamumo kriterijus, bus vertinamos pagal specialiuosius tinkamumo kriterijus. Kiekvienas kriterijus yra vertinamas taikant penkių balų vertinimo skalę pagal tokias bendrąsias reikšmes:

- 5 balai – visiškai atitinka kriterijaus reikalavimus;
- 4 balai – atitinka kriterijaus reikalavimus su nedidelėmis išimtimis;
- 3 balai – silpnosios kriterijaus pusės atsveriamos stipriųjų;
- 2 balai – yra esminių kriterijaus reikalavimų trūkumų;
- 1 balas – neatitinka kriterijaus reikalavimų.

Bendrai vertinant strategijos tinkamumą, atrankos kriterijams taikomas nevienodas svorio koeficientas, kiekvieno kriterijaus svorio nustatymui naudojami koeficientai. Vertinimas vyks tokia tvarka: kiekvienam kriterijui bus suteiktas tam tikras vertinimo balų skaičius, kuris bus padaugintas iš atitinkamo svorio koeficiento. Svorio koeficientams yra priskiriamos tokios bendros reikšmės:

- 3 – kriterijus, susijęs su pagrindinėmis Leader idėjomis;
- 2 – kriterijus, itin svarbus Leader+ priemonei įgyvendinti;
- 1 – kriterijus taikomas siekiant suderinamumo su ES politikomis, efektyviu ir veiksmingu Leader+ pobūdžio priemonės įgyvendinimu.

⁷⁰ Natura 2000 yra Europos Sąjungos saugomų teritorijų tinklas. Šis tinklas jungia trapiusias ir vertingusias natūralias ES buveines bei rūšis, kurios ypatingai svarbios visos Europos biologinei įvairovei. Lietuvos vietovės, priklausančios Natura 2000 tinklui, bus patvirtintos aplinkos ministro įsakymu. VVG, kurios apims šias vietoves, turės imtis atitinkamų veiksmų, užtikrinančių, kad buvo atsižvelgta į šios vietovės specifiškumą.

Specialieji atrankos kriterijai ir jų išaiškinimas:

	Svorio koeficientas
VVG partnerystės kokybė	
<p>1. Įsikūrusi kaimo vietovėje, ji atstovauja įvairių vietos grupių interesams, partnerystę sudaro subalansuotas narių skaičius:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pasirinkta tinkama administracinė struktūra, išlaikytas ir įgyvendintas partnerystės principas; ▪ Partnerystė atstovauja kaimo vietovei. 	3
<p>2. Partnerystę sudaro abiejų lyčių ir įvairaus amžiaus nariai (moterys ir jaunimas – tikslinė grupė):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Įtrauktas jaunimas (VVG valdyboje yra bent vienas asmuo iki 25 metų amžiaus); ▪ Išlaikyta abiejų lyčių pusiausvyra (santykiu 40/60, t.y. mažiausiai 40 proc., nesvarbu kurios lyties atstovų valdyboje). 	1
<p>3. Įrodo, kad vadovavimo funkcijos yra suderintos su veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Veiklos įgyvendinimo planuose atsispindi darbo ir atsakomybės pasiskirstymas ; ▪ Lyginant su iškeltais uždaviniais, pasirinkta tinkama administracinė struktūra; ▪ Paskirtas administravimo, finansų tvarkymo vadovas, turintis patirties administruoti viešąsias lėšas vietos veiklos grupėje; ▪ Geba įrodyti, kaip veiks pasirinkta veiklos ir valdymo struktūra. 	2
<p>4. Kompetencija aplinkos apsaugos srityje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VVG valdybos nariai yra kompetentingi aplinkos saugos klausimais (mažiausiai vienas asmuo ir, jei įmanoma, kompetentingas tiek gamtos, tiek kultūrinės aplinkos srityse). 	1
Teritorija	
<p>5. Yra vientisa ekonominiu, socialiniu ir fiziniu (geografiniu) atžvilgiu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Turi savo vietovės identitetą; ▪ Vientisa geografiniu požiūriu; ▪ Tinkamas kaimo gyventojų skaičius; ▪ Įtraukti maži miesteliai. 	2
Strategijos kokybė	
<p>6. Strategija yra naujoviška:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Naujoviškumo ryšys su esama praktika; ▪ Planų ir veiklos, kurie gali būti vykdomi VVG vietovėje, naujoviškumo lygis; ▪ Naujų produktų arba paslaugų poreikis vietovėje ir jų savitumas; ▪ Naujoviškumas, tarpusavyje derinant vietos žmogiškuosius, gamtinius ir finansinius išteklius, siekiant geriau išnaudoti vietinį potencialą; ▪ Derinimas ir ryšys tarp vietinių tradiciškai atskirtų ekonominių sektorių; ▪ Vietos gyventojų įtraukimas į organizavimo bei sprendimų priėmimo procesą bei strategijos įgyvendinimo originalumas; ▪ Pasiūlymų dėl „iš apačios į viršų“ metodo plėtojimo ir jo įgyvendinimo naujoviškumas. 	2
<p>7. Atitinka šalies ir regionines strategijas ir jas papildo:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kaimo ir nacionalinių plėtros programų atitikimo laipsnis ar lygis ir pusiausvyra. ▪ Strategija atitinka nacionalines rekomendacijas. 	1

8. Parengta, aktyviai dalyvaujant kaimo žmonėms, todėl išreiškiami jų poreikiai: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rengiant strategiją, atsižvelgta į kaimo gyventojų nuomonę (susirinkimai, apklausos, interviu ir kita); ▪ Į strategijos rengimą buvo įtraukti kaimo gyventojai. 	3
9. Įrodyta, kad paisoma aplinkosaugos reikalavimų: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Aiškiai parodoma, kad rengiant strategiją buvo atkreiptas dėmesys į vietos aplinkosaugos problemas. 	1
10. Įtraukti jaunimas ir moterys: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konkretūs veiksmai į veiklą įtraukiant jaunimą ir moteris. 	1
11. Konkretūs planai tęsti pradėtą veiklą: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Konkretūs kaimo gyventojų telkimo veiksmai; ▪ Konkretūs veiksmai vietos struktūroms, skatinančioms kaimo plėtrą, kurti; ▪ Konkretūs veiksmai įtakoti tradicinius kaimo plėtros dalyvius ir juos įtraukti į procesą. 	2
12. Rodo ketinimus bendradarbiauti ir dalyvauti LEADER tinkle: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategijoje aprašytas bendradarbiavimo mastas. 	1
13. Detali vietovės analizė ir numatomų veiksmų tinkamumas bei siūlomų pokyčių būtinumas: <ul style="list-style-type: none"> ▪ SSGG analizė; ▪ Strategijoje numatytų įgyvendinimo priemonių atitikimas numatytiems tikslams. 	2
14. Aprašytas darbo veiklos vertinimo planas: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Strategijoje aiškiai įvardinti priežiūros rodikliai; ▪ Strategijoje numatyti savo veiklos įvertinimo kriterijai. 	2
15. Numatomas finansinis planas ir jo įgyvendinamumas: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Numatytos lėšos, reikalingos strategijai įgyvendinti; ▪ Strategijoje numatyti remti prioritetai ir tikslinės grupės; ▪ Numatytas vietos projektų atrankos metodas. 	2

Finansinei paramai gauti bus atrinktos tos VVG strategijos, kurių įvertinimas bus aukščiausias.

Kiekviena VVG gaus pirmąją paramą atsižvelgiant į strategijos kokybę, numatytus tikslus bei gyventojų, gyvenančių VVG teritorijoje, skaičių.

VVG pačios nustatys prioritetinius kriterijus vietos projektams atrinkti (specialiuosius strategijas atitinkančius kriterijus) pagal pasirinktą strategijos temą. VVG bus atsakingos už tai, kad teikiami vietos projektai atitiktų strategijas ir spręstų vietovės problemas.

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Ryšys su kitomis BPD priemonėmis

Ši priemonė yra susijusi su kitų BPD Kaimo plėtros ir žuvininkystės prioriteto priemonių įgyvendinimu, atsižvelgiant į pasirinktą plėtros strategiją.

Vietos veiklos grupių steigimas ir plėtros strategijų rengimas sudaro prielaidas projektams pagal kitus prioritetus, kurie yra susiję su aplinkos ir sveikatos apsauga arba socialine ir vietine infrastruktūra, ypač prioritetu „Socialinės ir ekonominės ūkio plėtros“, rengti.

Galiausiai, priemonė siejasi ir su kitomis ES Struktūrinių fondų programomis, tokiomis kaip INTERREG, EQUAL ir nacionalinėmis kaimo plėtros programomis.

11.2. Ryšys su KPP dalimis, priemonėmis

Ši priemonė yra susijusi su Kaimo plėtros planu, kadangi skatina kaimo žmonių gebėjimą dirbti kartu, spręsti savo vietovės problemas ar įgyti patirties ir žinių, kurios reikalingos Europos Sąjungos LEADER+ pobūdžio veiklai įgyvendinti.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Ši priemonė skatina diegti aplinką tausojančius gamybos metodus. Vietinės veiklos grupės galės įgyvendinti Kaimo vietovės strategijas, kuriose pagrindinis dėmesys yra skiriamas subalansuotai gamtinių išteklių, kraštovaizdžio ir bioįvairovės išsaugojimo plėtrai.

12.2. Informacinė visuomenė

Veiklos, skirtos įgūdžiams įgyti, skatina naujų technologijų naudojimą. Be to, kai kurios integruotų plėtros strategijų temos yra tiesiogiai skirtos šiai problemai, ypač mokslinių ir techninių žinių ir naujų technologijų panaudojimui, siekiant, kad kaimo vietovių produkcija ir paslaugos taptų konkurencingesnės. Galiausiai, sąsaja su šios politikos įgyvendinimu yra aptinkama siekiant patenkinti bendradarbiavimo poreikius.

12.3. Lygios galimybės

Šioje priemonėje laikomasi lygių vyrų ir moterų, jaunimo ir neįgaliųjų žmonių galimybių principo. Svarbu tai, kad ja siekiama skatinti naujų darbo vietų įvairiose veiklos srityse kūrimą, numatant galimybę dirbti nepilną darbo dieną vaikus auginančioms moterims. Kitas svarbus aspektas – jaunimo iniciatyvų skatinimas.

12.4. Regioninė plėtra

Ši LEADER+ pobūdžio priemonė turi teigiamo poveikio regionams, kuriuose žemės ūkio veikla mažai efektyvi ir kur bendruomenės dalyvavimas gali padėti sukurti papildomas pajamas generuojančias veiklas bei pasiekti subalansuotos regiono plėtros.

13. Valstybės pagalba

Ši priemonė bus įgyvendinama vadovaujantis 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1257/1999. Bet kokia valstybės pagalba, teikiama pagal šią priemonę, turės atitikti *de minimis* taisyklės, Komisijos reglamentą (EB) Nr. 70/2001 dėl EB Steigimo sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai, teikiamai smulkioms ir vidutinio dydžio įmonėms.

4.7. PRIEMONĖ. MOKYMAS

1. Bendrieji tikslai ir uždaviniai

Šia priemone siekiama užtikrinti dirbančiųjų žemės ūkyje bei kaimo gyventojų, kurių veikla yra susijusi su žemės, miškų ūkio ar alternatyviomis žemės ūkiui veiklomis, profesinę kvalifikaciją.

Konkretūs uždaviniai:

- Stiprinti ūkininkų ir kitų kaimo gyventojų, kurių veikla yra susijusi su žemės, miškų ūkio ar alternatyvia žemės ūkiui veikla, profesinius įgūdžius, reikalingus, norint prisitaikyti prie kokybinių ir kiekybinių pokyčių, įvyksiančių žemės ūkio bei kaimo plėtros sektoriuje po narystės ES;
- Ugdyti įgūdžius, reikalingus aplinkos apsaugos, higienos, gyvulių gerovė standartams, kraštovaizdžio išsaugojimo ir žemės ūkio bei maisto produktų kokybės reikalavimams įgyvendinti;
- Mokyti ūkininkus, kaip pakelti žemės ūkio produktų gamybos našumą;
- Mokyti miško savininkus ir kitus asmenis, kurių veikla yra susijusi su miškų ūkiu, kaip pagerinti miškų ekonomines, ekologines ir socialines funkcijas;

2. Turinys

2.1. Priemonės pagrindimas

Teisinis pagrindas – Reglamento (EB) Nr. 1257/1999 III skyriaus 9 straipsnis, Reglamento (EB) Nr. 445/2002 I skyriaus 3 skirsnio 6 straipsnis ir II priedo 9 punktas.

Dirbančiųjų žemės ūkyje bei kitų kaimo gyventojų profesinės kvalifikacijos kėlimas yra vienas iš svarbiausių veiksnių, užtikrinančių sklandžią kaimo plėtrą, garantuojančių gyventojų užimtumą ir papildomas pajamas. Šios mokymo priemonės tikslas - stiprinti įgūdžius ir gebėjimus prisitaikyti prie besikeičiančios technologinės ir verslo aplinkos, siekiant sėkmingai įgyvendinti visas kaimo plėtros priemones. Mokymas bus organizuojamas ūkininkams ir kitiems kaimo gyventojams, dalyvaujantiems žemės ūkio, miškininkystės ir žemės ūkiui alternatyvioje veikloje. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunųjų ūkininkų, kaimo moterų bei kaimo verslininkų kvalifikacijos kėlimui bei perkvalifikavimui.

Ši priemonė neapima žmonių, kurių veikla nėra susijusi su žemės ūkio sektoriumi, perkvalifikavimo. Toks perkvalifikavimas bus vykdomas pagal BPD priemonę „Žmogiškųjų išteklių plėtra“.

Įgyvendintos priemonės poveikio aprašymas:

Priemonė padeda gerinti žemės ūkio gamintojų ir miškų savininkų konkurencingumą tobulinant jų žinias ir įgūdžius, taip pat stiprina kaimo žmonių gebėjimus užsiimti alternatyviomis veiklomis, aktyviai dalyvauti kaimo vietovių plėtros veikloje.

2.2. Remiamos veiklos

Mokymas yra organizuojamas šiose srityse:

- Naujos technologijos žemės ūkio ir miškų sektoriams;
- Verslo vadyba, ekonomika, apskaita;
- Aplinkos apsauga, vandentvarka, ekologiškas ūkininkavimas;
- Gyvūnų gerovė, higiena, sanitarijos standartai ir žemės ūkio bei maisto produktų kokybės reikalavimai;
- Informacinių technologijų mokymas;

- Alternatyvios žemės ūkiui veiklos (kaimo turizmas, amatai, vaistažolių, prieskoninių augalų ir grybų auginimas, sraigių, sliekų, kailinių žvėrelių veisimas ir kita);
- Kooperatyvų plėtra.

Tinkamos išlaidos⁷¹:

Kompensuojamos išlaidos, susijusios su mokymo kursų organizavimu ūkininkams ir kitiems kaimo gyventojams, kurių veikla yra susijusi su žemės, miškų ūkio ar alternatyvia žemės ūkiui veikla.

3. Naudos gavėjai

Žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

Galimi pareiškėjai:

Mokymo institucijos, kurios turi juridinio asmens statusą ir nacionalinių arba kitų ES šalių teisės aktų nustatyta tvarka yra įgijusios teisę užsiimti suaugusiųjų švietimu.

4. Rodikliai ir tikslai

4.1. Rezultato rodikliai

- Finansuotų projektų skaičius - 40.

4.2. Pasekmės rodikliai

- Dalyvių mokymo kursuose skaičius - 6000;
- Organizuotų mokymo kursų skaičius - 600.

4.3. Poveikio rodikliai

- Kursų dalyvių, dalyvaujančių naujose žemės ūkio veiklose, skaičius - 150.

5. Institucijos, atsakingos už priemonės įgyvendinimą

Tarpinė institucija – Žemės ūkio ministerija

Įgyvendinančioji institucija – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos

6. Tinkama teritorija

Lietuva

7. Finansavimo planas

Finansavimas⁷² 2004 – 2006 m. (*einamosiomis kainomis, tūkst. eurų*)

	Iš viso	Viešosios lėšos	Privačios	EIB
--	---------	-----------------	-----------	-----

⁷¹ Detalus tinkamų išlaidų sąrašas bus patikslintas žemės ūkio ministro įsakymu.

⁷² Paramos dydis yra skaičiuojamas viešųjų išlaidų pagrindu, išskyrus ŽOFI.

		Iš viso viešųjų	EŽŪOGF	ES dalis finansuojant tinkamas viešąsias išlaidas (%)	Nacionalinis biudžetas		
1	2=3+7+8	3=4+6	4	5	6	7	8
2004-2006	2659,356	2659,365	1994,523	75,00	664,842	-	-

7.1. Paramos lygis

Parama yra teikiama mokymo veikloms, išvardintoms 2.2 punkte. Viešosios paramos lygis - 100 proc.

8. Investicijų sričių kodai

Lėšų pasiskirstymas pagal investicijų sričių kodus, proc.:

113 Mokymas – 100.

9. Paraiškų tvarkymas

Paraiškos paramai gauti teikiamos įgyvendinančiajai institucijai. Įgyvendinančioji institucija skelbia kvietimą teikti paraiškas. Kvietime numatoma galutinė paraiškų pateikimo data. Įgyvendinančioji institucija pateikia projekto paraiškos formą ir sąrašą visų dokumentų, kurie privalo būti pateikti kartu su paraiška.

Projektų vertinimo ir atrankos etapai:

- Paraiškas vertina įgyvendinančioji institucija pagal jos patvirtintą ir su tarpine institucija suderintą vidinę paraiškų vertinimo tvarką. Paraiškas vertina vertintojai. Pirmiausia atliekamas paraiškų administracinis patikrinimas. Po to įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų tinkamumą pagal pareiškėjus, veiklas ir išlaidas. Tolesnis vertinimo etapas – techninis, ekonominis ir finansinis vertinimas. Šiame etape įgyvendinančiosios institucijos vertintojai vertina projektų kokybę (balais). Prireikus įgyvendinančioji institucija gali pasitelkti nepriklausomus ekspertus vertinimo procedūroms atlikti. Įgyvendinančioji institucija parengia vertinimo ataskaitas ir pateikia savo išvadas bei rekomendacijas tarpinės institucijos sudarytam projektų atrankos komitetui.
- Projektų atrankos komitetas svarsto įgyvendinančiosios institucijos pateiktą vertinimo suvestinę bei vertinimo ataskaitas. Vadovaudamasis atrankos kriterijais, atrankos komitetas atranka projektus ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių projektų, taip pat dėl ES struktūrinių fondų lėšų bei nacionalinio bendrojo finansavimo lėšų dydžių. Šį sprendimą pateikia tarpinei institucijai. Atrankos komiteto posėdžiuose dalyvauja vadovaujančiosios institucijos (Finansų ministerijos) ir kitų institucijų, kurių kompetencijos sričiai priskiriami svarstomi projektai, atstovai.
- Pagal atrankos komiteto rekomendacijas tarpinė institucija priima sprendimą dėl projektų finansavimo.
- Gavusi tarpinės institucijos sprendimą dėl projektų finansavimo, įgyvendinančioji institucija informuoja pareiškėjus apie priimtą sprendimą ir sudaro su jais sutartis.

10. Specifiniai priemonės atrankos kriterijai

10.1. Tinkamumo kriterijai

- Mokymo paslaugų teikėju gali būti juridinis asmuo, kuris nacionalinių teisės aktų arba kitų ES šalių teisės aktų nustatyta tvarka yra įgijęs teisę užsiimti suaugusiųjų švietimu;

- Visa mokymo veikla turi būti susijusi su 2.2 punkte išvardintomis veiklomis;
- Parama profesiniam mokymui, teikiama pagal šią priemonę, neturi apimti instruktažų arba mokymų, kurie yra pagrindinio žemės ūkio ir miškininkystės profesinio mokymo ir studijų programų dalis.

11. Priemonės suderinamumas su kitomis priemonėmis

11.1. Priemonės suderinamumas su kitomis BPD priemonėmis

Ši priemonė papildo kai kurių BPD numatytų priemonių įgyvendinimą. Ūkininkų ir kitų kaimo gyventojų profesinės kvalifikacijos kėlimas yra vienas iš esminių veiksmų, lemiančių sklandžią kaimo plėtrą. Norint sėkmingai plėtoti verslą žemės ūkio srityje, įvairinti žemės ūkio bendrovių veiklą, siekiant šalyje sukurti naujų darbo vietų ir uždirbti papildomų pajamų, ūkininkams ir kaimo bendruomenėms yra reikalingas papildomas profesinis mokymas.

11.2. Priemonės suderinamumas su KPP priemonėmis

Ši priemonė yra taip pat susijusi su visomis KPP priemonėmis, kadangi ji padeda ugdyti visų paramos gavėjų pagal visas KPP priemones gebėjimus.

12. Horizontalios temos

12.1. Darni plėtra

Ši priemonė padės skatinti ekologiškus gamybos metodus. Pagal šią priemonę vykdomi mokymai apima tokias temas kaip: ekologiški gamybos metodai, ekologiškas ūkininkavimas, miškų bei kraštovaizdžio išsaugojimas.

12.2. Informacinė visuomenė

Kompiuterizavimas kaimo vietovėse vyksta lėtai, dėl to informacijos sklaida ūkininkams yra nepakankama. Pagal šią priemonę organizuojami mokymo kursai suteiks žinių ūkininkams ir kitiems kaimo gyventojams, kaip naudoti informacines technologijas apskaitoje, versle, ūkyje ir t.t. Ši priemonė skatins naujų informacinių technologijų naudojimą kaimo vietovėse. Informacinės visuomenės plėtra sąlygoja spartesnę žemės ūkio bendrovių ekonominį augimą, didina jų konkurencingumą, skatina žinių ekonomikos plėtrą, kelia gyvenimo kokybę ir diegia modernų valdymą.

12.3. Lygios galimybės

Įgyvendinant šią priemonę, bus užtikrinamos ir plėtojamos lygios vyrų ir moterų galimybės. Ši priemonė turi teigiamą poveikį lyčių lygybei, kadangi ji remia darbo vietų moterims kūrimą.

12.4. Regioninė plėtra

Ši priemonė turi teigiamą poveikį visiems šalies regionams, bus užtikrinamos lygios galimybės dalyvauti mokymo veikloje.

13. Valstybės pagalba

Bet kokia valstybės pagalba, suteikta pagal šią priemonę, atitiks *de minimis* taisyklės.

